

GÖMÖRI HÍRMONDÓ

Putnok város közéleti lapja

XIX. évfolyam 3. szám

2008. március

Ingyenes

Településünk főterén ez idén is szép számmal vettek részt a putnoki lakosok az 1848-49-es forradalom és szabadságharc megemlékezési ünnepségén.

(Tamás Barnabás ünnepi beszédét közöljük.)

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Ünneplő és Emlékező Közönség!

„Ha az ünnep elérkezik életedbe, akkor ünnepelj egészen!” Azaz szívvel, lélekkel. Fiatalok és idősök, kicsinyek és nagyok együtt,

lyet sokszor szerettek volna kioltani, emlékezetünkben kiirtani.

Ez a forradalom azonban olyan nyomot hagyott a magyar emberekben, ami értelmet adott a legkilátástalanabb és emberileg legreménytelenebb időkben is.

És az emlékezés lángja csöppnyi parazsából is mindig újjáéled, hogy tartsa bennünk, gyermekeinkben és unokáinkban is a lelket, s

M á r c i u s 1 5 .

ha szükség van rá, akkor fellelkesíti a magyar szíveket.

Kossuth Lajos azt mondta, hogy a haza örök, s nemcsak az iránt tartozunk kötelességgel, amely van, hanem az iránt is, amely lehet, s lesz!

Ez az üzenet ma is időszerű. Azt is mondhatnám, hogy időszerűbb, mint valaha.

Gyakran hangoztatjuk, hogy 1848. március 15-e a magyar szabadság, a polgári Magyarország születésnapja. Am ez nem jelentette, és ma sem jelenti azt, hogy 1848-49 hősei azt egyszer s mindenkorra kiharcolták volna. Adtak nekünk egy mintát, egy példát, egy örök magyar eszményt, amelyért meg kell nekünk is küzdenünk.

Napjainkban a magyar vidék, a magyar falvak polgárosodásáért kell szakadatlanul dolgoznunk. Intézményeink életben maradásáért, a postákért, a kisiskolákért, a falusi intézményekért, a vasutak megmaradásáért, az egészségügyért, az

oktatásért, mindennapi megélhetésünkért. Azért, hogy vidéken is lehessen polgári életet élni! Hogy fiataljainknak ne kelljen elköltözniük azért, hogy jövőt és családot alapozzanak.

Egy olyan korban, ahol a verseny, a gazdasági erő, a szakértelem, a felelős cselekvés határozza meg egy ország, egy nemzet felemelkedését, nekünk magyaroknak a hagyományaink, szokásaink, szellemi és anyagi értékeink megőrzése mellett a fejlődésre, fejlesztésre, tudásra kell összpontosítanunk.

Számunkra, magyarok számára az egység megtapasztalásának lelkesítő pillanata az, ami összekovácsol, és képessé tesz bennünket diadalmas tettek végrehajtására.

Így volt ez 2008. március 9-én, amikor példátlanul széles körű összefogás jött létre Magyarországon, és 3.300.000 ember nyilvánította ki, hogy nem ért egyet a HAZUGSÁG POLITIKÁJÁVAL

(folytatás a 2. oldalon)

Változásra, új irányra van szükség

EGÉSZEN tudunk ünnepelni ma, amikor 1848. március 15-ére emlékezünk.

E napon a magyar nemzet egyöntetűen fogalmazta meg a célt, ami nem volt más, mint a „NEMZETI FÉNY”! A nemzet megmaradása, szabadsága, jövője, felemelkedése, a nemzeti lét kiteljesedése, a nemzet valóban nemzetté válása.

1848-49 hősei tudták: ahhoz, hogy mindezt elérjék, össze kell fogniuk, egybe kell fornia a magyarságnak.

Minden év március 15-én az 1848/49-es magyar forradalomra és szabadságharcra emlékezünk, a magyar nemzet szabadságának őrlángjára. Arra az őrlángra, me-

A Péczeli ÁMK diákjainak és a Ködköpeny színtársulat tagjainak ünnepi műsorát láthatták a megemlékezők. Fotók: Tamás István

(folytatás az 1. oldalról)

és világossá tették, hogy Magyarországnak változásra és új irányra van szüksége.

Ha figyelmesen megnézzük a szívünk fölött kitézőtt kokárdát, rájövünk arra, hogy az is az egységet, a közöset, az összetartozót jelképezi: a hagyományos kokárda körbefut és a szalag két vége átfedi egymást.

Nagyon kell vigyáznunk erre a kokárdára, s ha holnap, holnapután nem lesz rajtunk, akkor is tudunk és éreznünk kell, hogy ott van! **Mert ott lesnek a közös tennivalók is:** munkahely kell mindazoknak, akiknek nincs, esélyt teremteni azoknak, akiknek önerőből nehezen megy, bátorítás, biztatás, segítség a leszegett fejű embereknek, gondoskodás az idősekről, a betegekről, a jövő nemzedékéről!

Nem csak hiszem, hanem tudom is, hogy a különbség a szívekben és a fejekben van! És ezt nem csak én tudom, hanem mindenki, aki a gyermekéről, a családjáról, a városáról, a régiójáról, az országról felelősen gondolkodik.

Tudunk kell, hogy az eredményes munkához az összefogás és a tudás mellé kell a hit és a bizalom is, továbbá, amit még feltétlenül meg kell tanulnunk: az az együttműködés és az egymásra utaltság. És higgyük el, jobb ezt időben belátni, felismerni, mint saját kárunkon megtanulni.

Idézzük fel magunkban az áprilisi törvényeket, melyek intézkedései megeremtetették a Tizenkét pontban megfogalmazott célok jogi feltételeit, amelyek azóta is megkerülhetetlenek minden kor és MINDEN KORMÁNY számára. A törvény előtti egyenlőség viszonyítási alapot jelent ma is.

Szólunk kell erről, még, ha talán ünneprontásnak tűnhet is. Szólunk kell, mert ha nem tesszük, akkor éppen azok emlékére gyalázzuk meg, akik 1848/49-ben, majd az azt követő évtizedekben éppen ezért harcoltak, s ha kellett szenvedtek és haltak meg.

Ezért kell felemelnünk a hangunkat, ha békés tüntetők vernek, amikor a szólás- és gyülekezési jog fondorlatos sárbatiprásáról hallunk, amikor alkotmányos jogainkról, személyi adataink védelméről van szó.

Ne engedjünk tehát a negyvennyolcból! Ne engedjünk 1848 történelmi bátorságából, nemzeti büszkeségéből, köztársasági szelleméből!

Ne engedjünk a nemzeti összefogás szükségességéből, legyen számunkra példamutató március 9-e: az önbecsülés napja.

A politika ugyan lehet többféle, világlátásunk és értékeink lehetnek különbözőek, de nemzet csak egy van, a nemzeti érdek csak közös lehet! Széchenyi, Kossuth, Petőfi, Deák, Jókai nagyon is különböző emberek voltak. Életükben sokat vitakoztak, mert sokféle nézetet, kultúrát, értékrendet vallottak. És mégis: valamennyien alá tudták rendelni egyéni érdekeiket a haza, a köz érdekeinek!

Ez a nemzeti ünnep nekünk többről szól, mint a forradalom vagy a szabadságharc. A nemzet egységéről mesél, a közös akaratról, együtt gondolkodásról.

Ma egyszerre van szükségünk a reformkori lelkesedésre, a március ifjak lendületére, a 48-as honvédok áldozatvállalására, de a kiegyezéshez vezető bölcsességre is!

A magyar szabadság nem a területéről, hanem az emberekről szól. Kölcsey Himnuszában nem az országra kéri Isten áldását. Azt mondta: **Isten, áldd meg a magyart!**

Adj a Isten, hogy megéljük és meg tudjuk valósítani azt az üzenetet, amely áthatja ezt a mai ünnepséget is: **az IGAZSÁGNAK, A SZABADSÁGNAK, AZ EGYETÉRTÉSNEK ÉS A NEMZETI EGYSÉGNEK AZ AKARÁSÁT. ÉLJEN 1848 öröksége mindannyiunk emlékezetében. Köszönöm megtisztelő figyelmüket!**

ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁS 2008. március 9.

A 2008. március 9-i népszavazás összesített adatai

Az országos tendenciát mutatják a putnoki eredmények.

SZAVAZÓKÖRI EREDMÉNYEK Összesítés Putnok településen

1. kérdés:

"Egyetért-e Ön azzal, hogy a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásért a jelen kérdésben megtartott népszavazást követő év január 1-jétől ne kelljen kórházi napidíjat fizetni?"

A szavazást megelőző nap 16 óráig a névjegyzékbe felvett választópolgárok száma	A szavazás napján a névjegyzékbe igazolás alapján felvett választópolgárok száma	A választópolgárok száma a névjegyzékben a szavazás befejezésekor	Visszasutasított polgárok száma	Szavazóként megjelent választópolgárok száma
A	B	C	D	E
5 436	3	5 439	0	2 596

Szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet: / hiányzó:-)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma	IGEN szavazatok száma	NEM szavazatok száma
F	G	H	I	J	K
2 596	0	23 (0,89 %)	2 573 (99,11 %)	2 180 (84,73 %)	393 (15,27 %)

2. kérdés:

"Egyetért-e Ön azzal, hogy a háziorvosi ellátásért, fogászati ellátásért és a járóbeteg-szakellátásért a jelen kérdésben megtartott népszavazást követő év január 1-jétől ne kelljen vizitdíjat fizetni?"

A szavazást megelőző nap 16 óráig a névjegyzékbe felvett választópolgárok száma	A szavazás napján a névjegyzékbe igazolás alapján felvett választópolgárok száma	A választópolgárok száma a névjegyzékben a szavazás befejezésekor	Visszasutasított polgárok száma	Szavazóként megjelent választópolgárok száma
A	B	C	D	E
5 436	3	5 439	0	2 596

Szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet: / hiányzó:-)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma	IGEN szavazatok száma	NEM szavazatok száma
F	G	H	I	J	K
2 594	-2	17 (0,66 %)	2 577 (99,34 %)	2 157 (83,70 %)	420 (16,30 %)

3. kérdés:

"Egyetért-e Ön azzal, hogy az államilag támogatott felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatóknak ne kelljen képzési hozzájárulást fizetniük?"

A szavazást megelőző nap 16 óráig a névjegyzékbe felvett választópolgárok száma	A szavazás napján a névjegyzékbe igazolás alapján felvett választópolgárok száma	A választópolgárok száma a névjegyzékben a szavazás befejezésekor	Visszasutasított polgárok száma	Szavazóként megjelent választópolgárok száma
A	B	C	D	E
5 436	3	5 439	0	2 596

Szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet: / hiányzó:-)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma	IGEN szavazatok száma	NEM szavazatok száma
F	G	H	I	J	K
2 595	-1	19 (0,73 %)	2 576 (99,27 %)	2 155 (83,66 %)	421 (16,34 %)

Az ÉRV ZRt. kintlévőség-kezelési tevékenysége

Tél végén levélben kereste meg egyes fogyasztóit az Észak-magyarországi Regionális Vízművek ZRT. Kintlévőség kezelési Osztálya. A tájékoztatás a vízszolgáltatás esetleges megszüntetéséről szólt, mivel egyes lakások vízdíj-tartozása felhalmozódott. Amennyiben ezek nem kerülnek rendezésre, kilátásba helyezték ezeknek a lakásoknak a kizárását a fogyasztásból, illetve sikertelenség esetén a főmérők kizárását, ami ebben az esetben a becsületes fizetőket is sújtja. Kovács Zsolt vezérigazgató urat ezzel a témával kapcsolatban kerestem meg.

Következetesen fellépnek a nemfizetőkkel szemben

– Mi indokolta a jelenlegi lépéseiket?

– Északkelet-Magyarország egyik legnagyobb víziközmű szolgáltatója az Észak-magyarországi Regionális Vízművek ZRT. A Társaság összesen 178 településen szolgáltat közvetlenül ivóvizet, és 82 település szennyvíz-elvezetési, kezelési problémáját oldja meg. A társaság mintegy 600 ezer ember egészséges ivóvízzel való ellátásáról gondoskodik.

Az ÉRV ZRt. a többi víziközmű szolgáltatóhoz hasonlóan sokat küzd azért, hogy hozzájusson az általa egyébként kiváló minőségben nyújtott szolgáltatás ellenértékéhez. A 2008. március 1-jei állapotot figyelembe véve az ÉRV ZRt.

határidőn túli kintlévősége mintegy 230 Mft. A legnagyobb közzületi tartozás 22 Mft, míg a legnagyobb lakossági tartozás 590 eFt volt. A közműszolgáltatás díjának megfizetését jogszabály írja elő. Így aki nem fizet, az nem csak a szolgáltatóval kötött szerződést szegi meg, de jogszabályt is sért.

– Mit tettek a helyzet megelőzése érdekében?

– Az ÉRV ZRt. minden jogi lehetőséget kihasznál ahhoz, hogy a nem fizető fogyasztókkal szemben eredményesen lépjen fel. A lejárt tartozású fogyasztóknak a Társaság azonnal fizetési felszólítót, kö-

zületek esetében kizárási értesítőt küld. 2008. január és február hónapban összesen 438 fizetési felszólító került kiküldésre.

Amennyiben a felszólítások ellenére sem kerül rendezésre a tartozás, akkor az illetékes ÁNTSZ jóváhagyása alapján a szolgáltatás korlátozására, illetőleg megszüntetésére kerül sor. Ilyen esetben mind a megszüntetés, mind az újbóli bekötés költsége a fogyasztót terheli. A be nem fizetett tartozások perséltre kerülnek.

– Putnokkal kapcsolatban milyen konkrét adatokat tud nyújtani?

– 2008 februárjában Putnokon 103 nem fizető fogyasztót vizsgáltunk felül. A legnagyobb problémát a társasházi lakók tartozásainak behajtása jelenti, mivel a lakásokba való bejutás nehézkes.

Következő tevékenységnek köszönhetően a putnoki fogyasztó-

tók 2,5 Mft-os összes adósságából mintegy 1,5 Mft behajtásra került néhány nap alatt.

Folyamatosan ellenőrizzük továbbá az illegális bekötéseket, mind az ivóvízellátás, mind a csatornaszolgáltatás területén. Az ÉRV ZRt. által alkalmazott füstképző berendezéssel minden illegális csatorna és csapadékvíz bekötés feltárható, melynek következményeként a fogyasztó ellen szabálysértési eljárás indul.

Az ÉRV tevékenységének köszönhetően a kintlévőségek aránya a többi szolgáltatóhoz képest alacsonyabban tartható. A részvénytársaság vezetése továbbra is határozott lépéseket fog tenni a nem fizető fogyasztókkal szemben.

A szolgáltatás ellenértékének tisztességes megfizetése a fogyasztók érdekét szolgálja, hiszen ez hozzájárul a díjak optimális kialakításához.

F. Judit

A Miksztai Autós-Motoros Iskola Kft.
www.miksztaiautosiskola.hu

M, A, B, B+E, C, C+E, kategóriák
Új, Ózdon és környékén csak nálunk!
Belföldi és Nemzetközi Árufuvarozói,
Könnyű és Nehézsúlyos
tanfolyamokat folyamatosan indítunk.

NYTSZ 05-0077-06

Jelentkezni, érdeklődni lehet
a Vasvár út 49. alatti irodában
hétközben 8 és 15 óra között, vagy
telefonon: 475-971; 30/96-89-756

Ivóvíz-vizsgálati jelentés

A környező településekről többen a jó ivóvíz reményében isszák a forrás vizét, ezért közöljük a vízminőségre jellemzőket.

Az Itona-forrás vízminőségének jellemzői:

Kémiai vizsgálatok

KOI ps MSZ448-20:1990	1,30 mg/L
Ammónium ion MSZ ISO 7150-1:1992	0,03 mg/L
Nitrit ion MSZ EN 26777:1998	<0,02 mg/L
Nitrát ion MSZ 448-12:1982	2,5 mg/L
Klorid ion MSZ 448-15:1982	15 mg/L
Fajlagos vez. kép. MSZ EN 27888:1998	965 µS/cm
Szulfát ion MSZ 448-13:1983	170 mg/L
Lúgosság-m MSZ EN ISO 9963-1:1998	7,1 mmol/L
Össz. keménység CaO MSZ 448-21:1986	286 mg/L
Mangán ion MSZ 1484-2:1993	<0,02 mg/L
Vas ion MSZ 448-4:1983	<0,02 mg/L
pH MSZ 448-22:1985	7,1

A forrás környezetének rendbetétele ajánlott közegészségügyi szempontból a vízszennyeződés elkerülése, a jó megközelítés, a biztonságos vízvétel és a tovaflowó víz folyamatos elvezetése érdekében.

Bakteriológiai vizsgálatok

Coliform szám MSZ EN ISO 9308-1:2001	0 100 mL-ben
E.coli szám MSZ EN ISO 9308-1:2001	0 100 mL-ben
Teleszám 22 fokC MSZ EN ISO 6222:2000	13 1 mL-ben

Területileg a forrás Sajóvelezd önkormányzatához tartozik.

A vizsgált jellemzők szempontjából a vízminta nem esik kifogás alá.

A február 15-i képviselő-testületi ülésről jelentjük

A képviselők febr. 15-én tartották ülésüket, melyen több képviselő is napirend előtti felszólalást tett.

Mazák Mária: Idő és tekintély címmel szólalt fel. Felszólalásában elutasította a megalázó gúnyolódó stílust a várospolitizálásban. Nem vitatható, nem is állítja, hogy könnyű az országot, az intézményzetek helyzetét. Hallani jobb- és baloldali politikusoktól a problémákat.

Utalt a szomszédságunkban lévő két szocialista város helyzetére, amely véleménye szerint épül, széplül.

„Valóban képviseljük mi a város lakosságát?” – tette fel a kérdést. Utalt arra a tervezetre, mely szerint 6 óras foglalkoztatásban dolgozva az intézményeknél jónéhány dolgozó. A város bevételéből az állam által biztosított pénzből az önkormányzat elosztó, jól vagy rosszul sáfarkodunk, az a mi felelősségünk – mondta.

Czegledi Sándor Ép testben ép lélek címmel szólalt fel. A sport egészségvédő szerepéről sokszor és sokan írtak, de hajlamosak vagyunk ember- és társadalomformáló hatásáról elfelejteni. Olyan klubokra van szükség, ahol egy helyen, de más-más hasznos elfoglaltságot találhat az iskolás diák, a sportoló szülő, a társaságot kereső nagyszülő. Van és lehet is a sportnak üzleti vállalkozási része is, de vannak olyan feladatok, amelyek kormányzati illetve önkormányzati kötelezettségek.

Fónagy István Minősített művészeti oktatásunk címet adta felszólalásának. 2007. dec. 6-án a Péczeli iskola elnyerte a kiválóra minősített alapfokú művészetoktatási intézmény címet. A jelentőségéről szólva hangsúlyozta, hogy 2000-től kb. 1000 gyerek kapott olyan művészeti oktatást, amit más körülmények között nem, vagy csak nagyon sok pénzből kaphatott volna meg. Több pedagógus tudott elhelyezkedni ezen a szakterületen. A minősítés időszakában 4 országos hírű szakértő látogatta meg az intézményt, aki továbbítte az iskola jó hírét. Magas szintű technika teremtdött meg az intézményben. Az állami normatíva eddig fedezte a kiadások 90%-át. Jelenleg nem elég a normatíva az oktatás fedezésére.

A költségvetési törvény szerint ma már szinte tervezhetetlen a művészeti iskola működése, kénytelen az iskola az önkormányzattól várni fenntartásának támogatását.

Jeddi József Költségvetési tájékoztató az intézményekben címmel szólalt fel. Megtörténtek a költségvetés és az ezzel kapcsolatos egyeztetések az önkormányzati intézményeknél. Ez eltért az előző évek gyakorlatától. Eddig a kollektívák jórészt a dologi, működési költségek évről évre történő emelkedéséről kaptak tájékoztatást, s az ebből adódó megszorításokról hallhattak, amit az önkormányzatnak a működőképesség megtartása miatt kellett bevezetnie. Most a megszorítás már egyéni sorsokat érint. Elérkezett az a pillanat, amikor a hitelállomány már nem növelhető, hiszen ezt a kormány megszüntette akkor, amikor az általa történő elvonások soha nem látott mértéket öltenek. Ezek után minden önkormányzat racionalizál, munkahelyeket szüntet meg, intézményeket zár be. A munkahelyek megszüntetésének terheit a kormány még pályázati úton támogatja is.

Miért állt elő ez a helyzet? Aki figyeli a híradásokat, tapasztalja, hogy nulla közeli a gazdasági növekedés, növekedik az adó, növekszik a munkanélküliség, az infláció, csökken a reálkereset.

Milyen az önkormányzatok helyzete? Folyamatosan csökkennek az állami normatívák, csökken az állami szerepvállalás. Iskolabezárás, pedagógus-elbocsátás, csökkenő ÖNHIKI-s támogatás, a működési hitelek korlátozása jellemzi az időszakot.

Mit tehetnek az önkormányzatok? Továbbra is biztosítani kell az intézmények működőképességét. Ha szükséges, át kell csoportosítani a feladatokat. Erre történt javaslat az intézmények kollektívái felé. Nincs tömeges létszámleépítés. Van aki nyugállományba kerül, van aki ugyanazt a feladatot látja el más intézménynél.

Lehetnek olyanok, akiknek csökkenni fog a munkaideje. A leghumánusabb megoldásra törekednek ebben a nehéz helyzetben is. A demagógia nem visz előre. A helyi embereket összezasztani

könnyű, bűnbakokat kikiáltani szintén.

Bármilyen megszüntetésre kerül, mint azt mások javasolják, az is munkahelyek megszűnését jelenti. Szép a kisemberek védelme, mi ezt tettük és fogjuk tenni. Az elmúlt hat év hibás, az országra nézve káros gazdasági és társadalompolitikai intézkedéseinek negatív hatásait a helyi közösségekre tolja a kormányzat. Ez tudatos politika. Szembe lehet állítani a helyben választott politikusokat, önkormányzati képviselőket, a polgármestert a településen élő emberekkel.

Az állam miért nem látja el kötelező feladatait? Miért nem biztosítja az óvodák, iskolák, az egészségügy működési feltételeit? Miért van, hogy Borsod megye minden ígéretes ellenére egyre jobban leszakad az ország fejlődőbb részeitől?

Hangzatos dolog a tiszteletdíj csökkentése. A helyi képviselők tiszteletdíja a törvényes mérték 80%-a, és 2006-tól ez változatlan. Meg kell kérdezni, miért keresik az állami vállalatok menedzsmentjei az átlagbér 10-20 vagy annak többszörösét.

Hová lett a bankok és biztosítók külön adózása, melyből az önkormányzati szféra szinten tartható lenne?

Tamás Barnabás Több pénzt az önkormányzatoknak, több pénzt az embereknek címmel szólalt fel.

A szlogent nem sikerült betartani. Mára fizikai létükben veszélyeztetettek az önkormányzatok.

A települések a működés fenntartása érdekében rákényszerülnek arra, hogy hiteleket vegyenek fel, ha túl akarják élni ezt az időszakot, akkor el kell adniuk, ami eladható. A reformokba burkolt intézkedéseket mind az emberek fogják megérezni, hiszen intézmények kerülnek összevonásra, bezárásra, emberek maradnak állástalanul.

Tavaly még úgy gondolták sokan, hogy ennél már nincs rosszabb helyzet. Van. Reformokra szükség van: közigazgatási-államigazgatási, egészségügyi, oktatási, nyugdíj- és adóreformra. Mindezt egy szakértő kormány indítsa útjára, hajtsa végre.

A napirendi pontok tárgyalásá-

nál meghatározták, hogy február 29-én rendkívüli ülést tartanak.

Megalkották a 2008. évi költségvetési rendeletet.

Jeddi József a hozzászólását néhány adat korrigálásával kezdte.

A működési forráshiány 164 millió forint.

A Pénzügyi Bizottság megállapította, hogy a központi költségvetés egyre kisebb feladatot vállal, látszik a normatíva csökkenéséből. Ez a szám ebben az évben 42,3%-a az össz költségvetésnek. Három meghatározó jellemző állapítható meg – a normatív támogatások minimál értékben való stagnálása vagy reálértéken ilyen alapon történő csökkenése, a pályázati úton elnyerhető fejlesztési források mértékének növekedése és az önkormányzati eladósodás mértékének növekedése. 2008. évi egy tanulóra jutó normatíva a 2003. évi összeggel azonos. A 2003. évi két oktatási intézmény költségvetését az alap normatíva 50,5%-ban finanszírozta, 2008-ban ez 41,4%.

Megszüntetésre került a lakáshoz jutás feladatainak támogatása, a gyógypedagógiai és művészeti oktatás támogatása nagymértékben csökkent. A közcélú foglalkoztatáshoz biztosított forrásokból 8,7 M Ft forráselvonás történt. A megszorító intézkedések miatt a források növelése érdekében a **személyi adó díj mentességet megszüntetnek.**

Mentességet a továbbiakban csak a 70 éven felülieknek tud az önkormányzat biztosítani.

Az önkormányzat által nyújtott támogatások (sport, társadalmi, kisebbségi és egyéb civil szervezetek) jelentősen csökkentve lettek tervezve.

A dologi kiadások csak bázis szinten lettek tervezve. A tervezett forráshiány a költségvetés fő összegének 7,8%-a. ÖNHIKI-s támogatásnál 57.555 eFt-tal számol az önkormányzat.

Véleménye szerint a költségvetés nem alapozza meg a jövőt, csak a túlélést.

Tarr István megállapította, hogy a költségvetésben a legnagyobb kiadási tétel az intézmények működésére, a személyi kiadások a 46%-át teszik ki, a dologi kiadá-

sok 22%-ot, a pénzeszközátadás támogatás 18%-ot, a hitel visszafizetés 0,01%-ot, a felhalmozási és felújítási kiadások 12%-ot, a felhalmozási tartalék 1%.

Az önkormányzat nem mondott le a fejlesztésekről, felújításokról. Mint ismeretes, most kezdődött a szennyvízelvezetés II. üteme. Felhalmozási kiadásoknál 250.772 eFt lett tervezve.

Battáné Pétervári Éva könyvvizsgáló megállapította, hogy a bevételi előirányzatok a jogszabályoknak megfelelően kerültek összeállításra. 2.122.804 eFt-tal lettek tervezve. A hitel és működési forráshiány 164.000.000 Ft. **Ha az önkormányzat nem bocsát ki kötvényt, a működési forráshiánya a jelenlegi duplája lett volna – mondta.**

Blaháné Olcsvári Mária a 13. havi illetményre és a Cigány Kisebbségi Önkormányzat támogatására, a panel programra vonatkozóan kérdezett a pénzügyi osztályvezetőtől.

Lázi Attila nehezményezte az kevesellte a CKÖ-nek nyújtott támogatás mértékét.

Blaháné Olcsvári Mária a normatív finanszírozást összehasonlítva azt a megállapítást tette, hogy nem lett kevesebb, hanem hasonló a tavalyihoz. Módosító javaslatot tett, a közművelődési feladatokra 15 milliót javasolt, a sportra 12 milliót.

Csipkés István nem támogatja a szemétszállítási díjra vonatkozó előterjesztést.

Balázs Istvánné az iskolai oktatásra vonatkozóan elmondta, hogy 2007-ben 204 eFt/fő jutott egy gyerekre, 2008-ban már csak 193 eFt/fő a támogatás. Az összegből biztosítani kell a megnövekedett pedagógus óraszámát, közben megnövekedtek a csoportlétszámok, a kiegészítő normatíva összegei csökkentek.

Markovicsné Demeter Edina ismertette, hogy a közoktatásból 25-30 milliárdot von ki a kormány.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a sajátos nevelésű tanulókat a normál osztályokba igyekszik beolvasztani az oktatási rendszer, amivel az ő sajátos problémáik nem oldódnak meg. Ezzel ezeknek, de a normál iskolázottságú gyerekeknek az érdeke is sérül.

Tarr István a szemétszállítási díj terhéről szól, ami 24-27 millió Ft évente. Ha ezt nem törölné el az önkormányzat, az a forráshiányt növelné.

Czeglédi Sándor a sportra vonatkozóan elmondta, hogy a 2008. évi költségvetésben 17 millió Ft-tal szerepel, ami 25%-kal kevesebb, mint 2007-ben.

Dr. Tanner János ismertette Lázi Attila levelét, amelyben közölte, hogy a CKÖ csak az állami támogatásra tart igényt. Ez 555 ezer Ft.

Rakvácsné Fazekas Erika pénzügyi osztályvezető felhívta a figyelmet arra, hogy 2001-hez viszonyítva a költségvetés 2,1-szeresére növekedett, de az állami normatívák és a személyi jövedelemadó növekedése 84%-os. Az olló növekvő tendenciát mutat.

Jeddi József felhívta a képviselők figyelmét, hogy különböztesse meg a támogatásokat és a fejlesztési forrásokat. Digitális táblák özöne fog érkezni az iskolákba, de ettől azok nem lesznek boldogok, mert arra viszont nincs forrás, hogy elkerüljék az iskolák a bezárásokat, a racionalizálásokat.

Tamás Barnabás elmondta, hogy ha nyerne az önkormányzat az ÖNHIKI-s pályázaton 70 millió Ft-ot, még akkor is marad 94 millió hiány. Ha megtakarítana kb. 60 milliót, még a hiány akkor is jelentős maradna.

Ha idén novemberben kiderül, hogy hitelfelvétel szükséges a gazdálkodáshoz, azt dec. 31-ig vissza kellene fizetni. Miből?

Ismertette dr. Prugberger Tamás egyetemi tanár leveléből a következőket. A munkaadók által befizetett járulékok: nyugdíj-kasszába most 18%, ezt 24%-ra emelik.

Munkavállalók járulékai: nyugdíjjárulék 8,8%-ról 9,5%-ra nő. A magánbiztosítók csak természetbeni betegellátást fognak finanszírozni, táppénzt nem

fizetnek, áthárítják a munkaadókra.

A helyi egészségügy 12.700 emberről gondoskodik a járóbeteg szakellátásban. A kormány behatárolta, hogy gépműszer beszerzésre csak 13.500 főből lehet pályázni, így valószínűleg pályázatoktól estünk el. Ez azt célozza, hogy centralizálni kell, elvinni innen és a hasonló helyzetben lévő településekről a szakellátást. A költségvetési rendeletet elfogadta a képviselő-testület.

Pályázatot nyújtottak be digitális táblák beszerzésére, amely önerőt nem igényelt.

Három fő részére küldték ki a települési folyékony hulladék elszállítására vonatkozó felhívást.

Jóváhagyták a 2008. évi víz- és csatornadíj állami támogatásával kapcsolatos nyilatkozatokat.

Nem hosszabbították meg a Bajcsy-Zs. u. 1845/33 hrsz-ú ingatlanra vonatkozó közterület-foglalási engedélyt.

Hozzájárultak a Putnoki Református Egyházközség tulajdonában lévő ingatlanból 12 m széles terület 1000 Ft-ért történő átvételéhez, melyet a piac területének bővítéséhez használnak.

Blaháné Olcsvári Mária márciusi tiszteletdíját az U19-es labdarúgócsapat számára ajánlotta fel.

Dr. Tanner János a népszavazással kapcsolatosan közölt információkat.

Rendkívüli képviselő-testületi ülés

A február 29-i ülés az **intézményi takarékosági intézkedések** tárgyalásával kezdődött.

Jeddi József ismertette, hogy az előterjesztésben két változat szerepel. A B változatot javasolták elfogadásra, ami az A változat 6 órás munkaidőcsökkentése helyett elbocsátással jár, de a maradó dolgozóknak továbbra is 8 órás lesz a munkaidejük. A bizottság a kisebb megtakarítással járó és „kevésbé” fájdalmasnak tűnő döntést választotta. A legfontosabb szempont, hogy az intézményeknél a feladatellátás változatlan színvonalon maradjon.

Blaháné Olcsvári Mária kérte képviselőtársait, ne fogadják el a javaslatot. 20 millió Ft megtakarításra lehet számítani. Véleménye

szerint ezt az összeget máshonnan is elő lehet teremteni.

Jeddi József emlékeztetett arra, hogy a forráshiány 164 millió forint. Egyes szervezetek támogatását csökkentették. Az intézményeknél több pedagógus került nyugállományba, s ez enyhítette a feszültséget. Véleménye szerint azokat az intézkedéseket kellene ostarozni, amelyek idejuttatták a kisembereket, az önkormányzatokat.

Dr. Tanner János jegyző elmondta, hogy minden szervezetnek szembe kell nézni az ellátandó feladatokkal, a rendelkezésre álló pénzeszközökkel, s ennek ismeretében kell meghozni azt a döntést, hogy milyen feladatokat kíván ellátni, ehhez milyen létszám és

struktúra szükséges. A képviselő-testület június 30-ig fog dönteni egy hasonló kérdésben, ahol a humán szféra fog előtérbe kerülni. Fő szempont az volt, hogy a karbantartás, intézményfenntartás és üzemeltetés biztosított legyen. Azoknak, akik ezzel a döntéssel sajnos rosszul járnak, minden segítséget megadnak, hogy a leghumánusabban kerüljön sor a munkaviszony megszüntetésére. A megtakarítás 20 millió Ft-nál jóval nagyobb, hiszen az üres álláshelyek már nem kerültek be a tervezésnél. A tavalyi racionalizálási intézkedés 30 millió Ft-ot jelentett, áthúzódo hatású, ez az értelmiséget érintette.

Jeddi József a számok pontosítása érdekében elmondta, hogy ebben az évben 20 millió, a jövő év-

ben 32 millió Ft-ot jelent a megtakarítás. Szólt arról, hogy mai hír, miszerint emelkedett a gáz ára, amely az év során még egyszer emelkedni fog. Ez érinti az intézményeket, a forráshiányt tovább növeli. A kormány a létszámcsonkítást támogatja, az önkormányzatokat arra akarja ösztönözni, hogy a lehető legkisebb működési szervezeti formát találják meg.

A képviselők a B változatot fogadták el, a részletesen kidolgozott javaslatot a képviselő-testület március 28-i ülése elé terjesztik.

Meghatározták a központi orvosi ügyeletnek nyújtandó önkormányzati hozzájárulást.

Ugyanolyan összeggel tervez-
(folytatás a 6. oldalon)

ték, mint a tavalyi évit (432 Ft/fő/év).

Módosult a Gömöri Múzeum épületére vonatkozó szerződés.

Módosult a 49/2007. (III. 26.) KT határozat az éven túli lejáratú hitel – fejlesztési célú hitel felvétele futsalpálya kialakításához.

A szennyvízcsatorna-hálózat építése céltámogatási pályázaton megnyert támogatás felhasználásáról döntöttek.

Benyújtásra került a Putnok belvárosi funkcióbővítő település rehabilitáció című pályázat. Felhatalmazták a polgármestert, hogy az Integrált Városfejlesztési Stratégia, valamint Akció Területi Terv előkészítésére, a pályázati dokumentáció elkészítésére, a projekt feladatok ellátására, valamint hogy a Közbeszerzési törvény eljárási rendje alapján az ajánlatok kérését folytassa le, azokat döntés előkészítése céljából terjessze a képviselő-testület elé.

Módosították a polgármesteri hivatal és az intézmények alapító okiratait.

Bizottsági ülések időpontjával

kapcsolatosan érkezett képviselői indítvány, aminek vizsgálatával az Ügyrendi Bizottságot bízták meg.

Ráki Rezső pályázata nyert a folyékony hulladék elszállítására vonatkozó kiíráson.

Bejelentések

Rakvácsné Fazekas Erika pénzügyi osztályvezető elmondta, hogy az OTP vezetése tárgyalásokat kezdeményezett az Európai Befektetési Bankkal, melynek eredményeként olyan konstrukciót ajánlanak, amely tízéves lekötést jelentene.

Az Európai Befektetési Bank refinanszírozással megfinanszírozná a fejlesztési célok forrását. Mindez azt jelenti, hogy a fejlesztési célú kötvényekre szinte rátelepedne a bank, és ha az önkormányzat változtatna az eredeti célokon, mert ésszerűbb megoldást talál, akkor a bank nem engedné felhasználni, és lehet, hogy 10 év után hozzá sem lehetne nyúlni ezekhez a pénzeszközökhöz. Meglátása szerint ez egy nagyon gyors konstrukció, hiszen tegnapelőtt fél ötkor keresték

telefonon, és másnap meg is jelent az OTP vezetése. A választ pedig 2008. február 29-ig kérik. Nem érti, milyen döntést lehetne ezzel kapcsolatban hozni. Mindenképp elfogadhatatlannak tartja az ajánlatot, mert tíz év hosszú idő, ami alatt nagyon sok minden történhet. Nem érné meg az önkormányzatnak, hogy ilyen formában a kötvény összegére az OTP szinte egy zárolást helyezze rá. Országosan ismerik azokat a településeket, ahol kötvényeket bocsátottak ki, hiszen ahhoz az előzetes adatokat, információkat meg kellett adni. Véleménye szerint most készül az a törvény, amelyben leszabályozzák majd, hogy az önkormányzatok kötvénykibocsátásába miként lehessen beleszólni.

Tamás Barnabás polgármester tudomása szerint más pénzintézetek tanácsa is ülésezik a napokban. Sokan nem tudják azt sem, mit jelent a sávzsélesség eltörlése. Így nem lehet szabályozni a forint piaci értékét, és gondokat jelenthet különösen a pénzintézeteknél. A makrogazdaságban történő döntések

befolyásolják az önkormányzatok gazdálkodását, sőt az emberek háztartásában folyó gazdálkodását is. Látható, hogy hiába akarnak az önkormányzatok jó döntéseket hozni, mint például a kötvénykibocsátás, erre is rá akarnak telepedni.

Ezt követően megkérdezi, hogy van-e még valakinek bejelentése.

Dr. Tanner János jegyző: a testület a legutóbbi ülésén foglalkozott Barkó Róbert Józsefné kérésével, aki azt kérte, hogy a benzinkút melletti önkormányzati területen lévő Dorina élelmiszerboltjuk fennmaradjon. A testület akkor úgy döntött 14 igen szavazattal, hogy kéri az épület lebontását. Tegnap délután kapott a képviselő-testület egy levelet, melyet tájékoztatásképpen felolvas. Elmondja, hogy a legutóbbi beadványában csak és kizárólag a boltot kérte, most már a büfét is kérné. A következő testületi ülésen ez a téma napirendre fog kerülni, és az előterjesztésben a hivatal vezetése valószínűleg a korábbi határozat fenntartását fogja javasolni.

MEGHÍVÓ

A Gömöri Múzeum és Holló László Galéria tisztelettel és szeretettel meghívja Önt, kedves családját és érdeklődő barátait

a Holló László Galériába (Putnok, Rákóczi út 14.)
2008. március 28-án (pénteken) 15.00 órára

É. Kovács Judit Éva

művészeti iskolai tanár

kiállításának ünnepélyes megnyitójára

A kiállítást megnyitja Mäger Ágnes festőművész
a Gömöri Műhely Alkotóközösség vezetője

Ebből az alkalomból köszöntjük a 85. éves **É. Kovács László** Holló László-díjas festőművészt, helytörténészt, akinek a gömöri favágók életéről szóló alkotásai és **Novák Géza** fafaragó népművésznek a témához kapcsolódó faragásai is bemutatásra kerülnek.

Közreműködnek:
a Domaházi Hagyományörző Egyesület tagjai

A kiállítás május közepéig látogatható.

Támogatók:

Putnok Város Önkormányzata, Putnok Városi Televízió, Városi Kommunális Gondnokság, Gömöri Népfőiskolai Egyesület, Molnár Mihály – fotós Bánréve, dr. Józsa és Társa Fogászati Bt. Putnok, Gömörrel Kft., Szücs Imre Putnok, Bútorbolt – Pinczés Miklósné Putnok, Gömör Faiskola – Jankó Lajos, Fábry Bt. Putnok, Kanyó Attila Putnok, Havan- na Étterem Putnok, K&H Bank Putnok

Ízléses meghívó invitálta a már hagyományosnak mondható Farsangi Karneválra a vendégeket a B-A-Z Megyei Önkormányzat Foglalkoztató Rehabilitációs Intézményébe és Fogytékosok Otthonába. Sike Ildikó intézményvezető helyettessel ennek a rendezvénynek kapcsán beszéltem.

– Miért fontos az ilyen jellegű megmutatkozás az Önök számára?

– Fontosak mind az ellátottaknak, mind az őket segítőeknek, de úgy gondolom a település lakóinak is, hiszen minden év elején érdeklődnek az időpontról (mikor lesz a farsang?). Nagy örömmel várja mindenki.

Mint ahogyan az intézmény nevében is benne van, rehabilitációs intézmény vagyunk. Ezt a törekvést (mely a teljes integrációt célozza meg) jól példázza a farsangi bemutatkozás is, melyhez fontos befutó közeg a település. Kapcsolatok, barátságok szövődnek, melyek fontosak a mindennapokban. Itt úgy élhetnek ellátottjaink, mint a teljesen ép lakosság. Lakó-

KARNEVÁL

otthoni programunk jól mutatja a szomszédok segítőkészségét, a sérült embertársaink elfogadását, befogadását. Gyakran döbbenetet látunk a település lakosságán, hogy „ők” mi mindenre képesek. Az itt dolgozók számára ez már szinte természetes.

– Mennyi embert mozgat meg egy ilyen program?

– Lakóink 202-en vannak, munkatársaink 88-an. A most látott produkcióban kb. 120 lakó vett részt, a munkatársak közül pedig mindenki egy-egy folyamathoz. Van aki a felkészítésben, van aki az öltöztetésben, jelmezkészítésben, van aki a meghívottak fogadásában, ellátásában vette ki a részét. Ez igazán jól összehangolt team-munkát igényel mindenkitől, bár hibák így is becsúsznak, amit a visszajelzések és a kiértékelés után javítani igyekszünk.

– Mennyi felkészülést vesz ez igénybe az ellátottak és a dolgozók részéről?

– A felkészülés szinte január el-

ső napjaitól tart a bemutatkozás napjáig, vagy esetleg tovább is, hiszen pl. az irodalmi csoport ugyanezzel a produkcióval jelentkezett be a Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület Országos Kulturális Találkozójára. Ez a dolgozók részére is intenzív munkával járó időszak.

– Kik adják az ötleteket?

– Sok ellátottunk saját ötlettel is jelentkezik, majd a munkatársak is elmondják elképzeléseiket. Ezután megpróbáljuk szűkíteni a kört és utána intenzíven dolgozni, felosztani a feladatokat.

– Nagyon szimpatikus gesztus, ahogyan együtt szerepelnek az ellátottakkal a nevelők. Azok tanítják be nekik a produkciókat akik a színpadon is segítik őket?

– Munkatársainkkal azt valljuk, hogy minden ellátottunknak „csak” annyi segítséget nyújtunk, nyújtunk amennyit feltétlenül igényel. Van, akinél ez a színpadon jelenik meg, van akinél az élet egyéb területein. Elmondható egyértel-

műen, hogy munkatársainknak kreatívnak, sokoldalúnak, empátikusnak, toleránsnak kell lenniük ahhoz, hogy amit a kedves közönség itt látott így sikerülhessen.

– Milyen rendezvényeik várhatóak a közeljövőben?

– Szeretnénk aktívan bekapcsolódni a település életébe, és a korábban említett MSMME országos és regionális rendezvényein bemutatkozni.

Ezúton is szeretném megköszönni a rendezvény támogatóinak a felajánlásokat a lebonyolításhoz, hiszen ilyen nagy lelkesedéssel és segítő szándékkal még nem mozdult meg a város, mint amit a jelenlegi farsangnál tapasztaltunk.

A műsor közben elhangzott egy Albert Camus idézet, amely pontosan kifejezi azt az érzést, amit a műsor sugárzott, és hűen tükrözi az ellátottak és a dolgozók kapcsolatát.

„Ne haladj elöttem, mert nem tudlak követni,

Ne gyere utánam, mert nem tudlak vezetni.

Jöjj ide mellém és legyünk ‘csak’ barátok!”

F. Judit

Ötven év után

Ötven évvel ezelőtt jött létre a Római Szerződés néhány nyugati ország között. Az idők folyamán újabb államok is csatlakoztak hozzá, és végül kiindulópontjává lett annak az egyezségnek, mely az Európai Unió létrejöttéhez vezetett. Nélküle nem tartanánk ott, ahol ma vagyunk. Közben leomlott a berlini fal, eltűnt a vasfüggöny, a drótkerítés, az aknazár, megvalósult a schengeni szerződés, melyhez mára már országunk is csatlakozhatott. Igaz, hogy az utóbbi években már útlevél nélkül is – csupán személyazonossági igazolvánnyal – átléphettük azokat a határokat, amelyek az uniós államokkal közösek velünk, most azonban újabb előrelépés történt. Lebontották a határsorompókat, az eltűnőben lévő határon nincsenek vámok, katonák, és úgy utazhatunk Rimaszombatba vagy Rozsnyóra, mintha csak Miskolcra látogatnánk.

Az Európai Unió azonban nem kész megoldásokat kínál, hanem lehetőségeket biztosít, hogy ezeket az országok és ezek polgárai a legjobban ki tudják aknázni. Mit is kínál a fiatalok részére? Az eltűnő határokkal az utazás egyszerűsödik, a külföldi munkavállalás elérhetőbbé válik, az országok közötti különbségek lassan eltűnnek. A megfelelő szakképzés és a nyelvismeret azonban továbbra is fontos tényezője lesz annak, hogy ezek az előnyök elérhetőek legyenek. A vállalkozások és az országok közötti kereskedelem már régebben részesei a fejlődésnek, a jövőben pedig még könnyebb lesz a közös piacon való megjelenség.

Hazánkban még elég fejletlenek a civil mozgalmak. Pedig mai modern világunk számos olyan feladatot kínál, amelyek megoldásában jelentős részt tudnának vállalni. A fogyasztóvédelem, a környezetvédelem, az idős embereket tömörítő klubok működése, az országjárás eddig is jelentős volt a civil szervezetek életében, most mindez kibővíthet a külföldi utazásokkal, a tágabb világ megismerésével. A lehetőség adott, az anyagiak biztosítása már nehezebb. A határ két oldalán lakó rokonok látogatása pedig teljesen zökkenőmentes lehet ezután.

Már csak a népek, méginkább a politikusok megbékélése hiányzik. Remélhetőleg a megszűnő szlovák-magyar határ átlépését sem fogja sokáig zavarni a szlovák oldalon elhelyezett „behajtani tilos” táblák és a forgalmat akadályozó beton virágtartók léte. Az évszázados ellenségeskedés felszámolásának szép példája a német-francia megbékélés és együttműködés. Lehet, hogy rövid időn belül a mi térségünkben is megvalósul az igazi béke, hiszen évszázadok óta együtt él itt, egymás szomszédja magyar, szláv, román, ruszin és osztrák. Közös a sorsunk, alakítsuk hát úgy, hogy valamennyiünknek előnyére váljék. Ez hozza meg az igazi békét annyi háborúskodás után, erre vágyik minden hazáját és népét szerető ember. Először azonban mi, magyarok béküljünk meg önműn lelkünkben, és nyújtsunk testvéri kezet egymásnak!

Darnyi Béla

A Putnok Ifjúságáért Alapítvány kuratóriuma köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a 2006-os adóbevallásukban alapítványunknak utalták át az egy százalékot. Az Önök által adományozott 156.177 Ft-ot a céljainkban meghatározottak szerint, kuratóriumi döntés alapján használjuk fel.

Gömöri Hírmondó

Kiadja: Putnok Városi Televízió

Közhasznú Társaság

3630 Putnok, Rákóczi út 2.

Felelős kiadó:

Pásztor János

Putnok Városi Televízió

Közhasznú Társaság ügyvezetője

HU ISSN 0866-1227

Főszerkesztő: Egerszegi Márta

A szerkesztőbizottsági tagok:

Darnyi Béla

Deczkine Horváth Ilona

Fábián Judit

Placsony Klára

Szakonyi Zsolt

Szedés, tördelés, nyomda:

Press+Print Kft.

2340 Kiskunlacháza

Gábor Áron u. 2/a

Tel: 06(24)433-433

Egerszegi Sándor nyugdíjas tanárnak az életútját mutatjuk be a Számvetés című írásán keresztül

Számvetés

Nem számadás, mert az más. Számadással nem tartozom senkinek, számvetéssel is csak a szűkebb környezetemnek.

Mellőzve az ilyenkor szokásos eredetvizsgálatot, hiszen annak nem sok szerepe van egy életút alakulásában. Kit érdekel az, hogy mely vidéket nevezem szülőföldemnek, s mikor láttam meg a napvilágot, hol jártam óvodába, és mikor oltottak újjá. Legfeljebb azt mondják a viszolygók: no, ez is jó helyről került ide, korántsem valami előkelő hely, ettől bizony nem sok jóra számíthatunk. A jellemvonások kialakulásában a családi- és a mikrokörnyezetnek van meghatározó szerepe az iskolai közösség, az éppen regnáló hatalom közoktatási politikája mellett.

Kezdjük akkor a lényegesebb körülményekkel. Abban a korban nőttem, növekedtem, amikor Magyarországon a sovinizmus, a nacionalizmus egyik legkiterjedtebb változatában működött. A revizionista követelésektől volt hangos a közélet, a kezdetleges detektoros rádió, a különböző politikai irányzatokat képviselő lapok szalagcímei egyre újabb és újabb megoldásokra próbálták rávenni a nagyhatalmakat. Ez a politikai légkör máig élő gyökerekkel rendelkezik. A Horthy-rendszer kultúrpolitikája tagadhatatlan eredményességgel működött. Lehet vitatkozni e rendszernek a hiányosságain, mert azok is voltak, de a trianoni traumát hozzáértéssel tartották állandó jelleggel a felszínen.

Nem lehet vitatkozni egy másik területen sem: ez az állam rendjének megszervezése, a működés feltételeinek megteremtése. Ha egy közösségben a legkisebttől a legnagyobbig hiányzik a rend, akkor akadozik annak működése. Apróságokról van szó, de jelentőségük alapvető. Van-e névtábla a szekéren, melyik oldalon, a szekér oldalán ott lóg-e a viharlámpa? A kerékpáron van-e névtábla? A tulajdonjogot bizonyító igazoló bizonyítvány ott van-e a kerékpár számos táskájában? Bagatell dolgoknak tűnő apróságok, de végiggondolva mindegyik valamilyen rendeltetéssel került alkalmazásra.

Számtalan hasonló szabályozás játszott szerepet a lakosság életé-

ben, melynek jogosságát kevesen vitatták, annál többen betartották.

Átélttem egy háborút, részese voltam az azt követő megpróbáltatásoknak, politikai csatározásoknak, annak minden praktikájával, ravaszságával. Az új rendszer hozta magával az addig nem ismert szokásokat, a megváltozott politikai rendszert. Ekkor már a Magyar Néphadsereg tagja voltam. Gondoltam, a polgári életben zajló, dúló hatalmi harc ott nem mutatkozik olyan élesen, mégis megfelelő lehetőségek, eszközök állnak rendelkezésre, hogy rendezett mederbe terejék az illetékesek a különböző folyamatokat.

Kiderült, hogy egy új politikai rendszernek jóval több időre van szüksége a szükséges szervek, intézmények kiépítésére, mint amennyi rendelkezésre állt. A nemzetközi helyzet pedig sürgetően követelte volna az átállás befejezését.

A Honvéd Kossuth Akadémia elvégzése, s némi csapatgyakorlat után egy kiképző ezredhez kerültem. A kiképzés előterében a politikai, az ideológiai képzés állott, melynek rendszere pártpolitikai szempontok alapján volt kialakítva.

A hadseregben szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy nem az állami szervek, melyek a rendszer kiépítések irányítói, hanem az egypárturalom érvényesült: gyakran kezdetleges szinten. A gazdasági életet ugyancsak laikusok irányították, amelynek teljesítménye kihatott a hadseregfejlesztésre is. Az állandó pártnapok, taggyűlések, a politikai szemlélet a legjamborabb egyénben is kétséget ébresztettek az iránt, hogy egyáltalán „jó helyre” került-e? A válasz könnyen ment. Ebben a forradalom segített, melyben jómagam is részt vettem egyhetes budapesti időtartam alatt. Nem volt kétséges, hogy nem erre gondoltam. Tapasztalatszerzésre, emberismeret-bővítésre viszont igen hasznos volt. A választ megkönnyítette a mérhetetlen hatalomvágy, mely Kádárt s az egész politikai bürot jellemezte akkor, s jellemzi ma is. A Münnich által közvetített „Tiszti Nyilatkozat” tette lehetővé a könnyű választ. Ennek a lényege az volt: aki egyetért Kádár intézkedésével (szovjet hadse-

reg behívása) az maradhat, aki nem, az mehet. Nem volt nehéz a választás: én jöttem.

Az oktató-nevelő munka terén évek folyamán jelentős tapasztalatot szereztem, melyet a későbbiek folyamán hasznosítottam. Téved az, aki azt hiszi, hogy a katonai kiképzés a küszárból, a fegyverismeretből, lögyakorlatokból áll. A kiképző ezredeknél szigorú kiképzési terv az irányadó, teljesítése napi hat órás elfoglaltságot jelent hallgatóknak, oktatóknak egyaránt. Az ismeretek elsajátítása szaktantermekben, és a gyakorlótéren folyt szakelődök bevonásával.

A szerzett gyakorlat folytatására, a hozzá szükséges polgári jellegű ismeretek bővítése céljából beiratkoztam a Pedagógiai Főiskolára. A feleségem a tanári pályát választotta, s úgy véltem, azon a területen én is sikerrel tevékenykedhetek. A magyar nyelv-irodalom-történelem szakot választottam, úgy éreztem, az áll hozzám legközelebb.

Huszonöt éven át tanítottam a két tárgyat egyéb tárgyakkal kiegészítve. Nem tiszttem megítélni, hogy milyen sikerrel, milyen eredménnyel, de az a tény, hogy a hozzáértésem soha nem vonták kétségbe, megnyugvással töltött el, s tölt el ma is. Megkaptam a Kiváló pedagógus címet, ami némi elismerést jelent.

Nem mondom, hogy zavartalan volt a pályafutásom, de állandóan éreztem, hogy nem tartozom a politikailag feddhetetlen tanárok közé, hiszen nem érttem egyet olyan dolgokkal, törvényekkel annak idején, mikor arra szüksége lett volna a hatalomnak. Szóban soha nem mondta ki senki, de a ki nem mondott szó mögött ott állt: ne szólj semmit, maradj csendben, húzd meg magad, levegőt is csak ritkán és engedéllyel végy. Nem szerettem jó pontot azzal sem a hatalom szemében, hogy a feleségem a forradalom kezdetén jelentős szerepet játszott az egyetemi ifjúság szervezésében, a forradalomban való részvételében. Ezt tagadni nem lehetett, hiszen felvétel bizonyította, hogy koszorúval menetel a forradalmi ifjúság élén. Pályája során számtalan retorzióban volt része, s ennek a szelét én is érez-

tem, ha nem is olyan sokszor és olyan formában, mint ő.

Nem számítottam soha jutalomra, nem nyüzsögtem, hogy a látókörből kerüljek. Többször visszatartottam a pénzbeli jutalmakat. Nem tartottam rá igényt, hagyományok másoknak. Fegyelmet nem kaptam, de az elismerés hullámai sem borítottak el.

Amit tettem életpályám e szakaszában, azt kötelességből tettem.

A nyugdíjas éveket fogyasztom lassan, mértékkel, hogy minél tovább tartson ki. A közéletben nem igen veszek részt. Az a típus vagyok, voltam mindig, aki, ha feladatot kapott, azt lelkiismeretesen végrehajtotta, de nem toladott soha újabbakért.

A közélet változásait figyelemmel kísérem, különös tekintettel a politikai küzdelmekre, melyek újabb és újabb fejleményekkel lépnek meg nap mint nap.

Meglátásaimat, észrevételeimet időnként papírra vetem, s különböző irodalmi társaságok, egyesületek lapjain látom viszont. Ezt is csak mértékkel.

Terveim? Egyáltalán vannak ebben az életkorban még előremutató, megvalósítandó tervei valakinek? A csendes szemlélődés, az apró bosszúságok – késik az újság, száraz a kenyér, rágós a hús stb.

Ha nagyon unatkozom, akkor elmegyek az erdőbe, felkeresem az ismert gombalelőhelyeket. Aránylag sok gombafajtát ismerek, összeszedem, jobbára másnak. A gombaszásban nem az evés a legkívánatosabb, hanem a szedés. Rálelni, nézni, sőt beszélni hozzá: te vagy az, akit mióta keresek, itt vagy, no, gyere! Közben szemlélni az erdő sokszínűségét, állandó változását, az állatok életét, s közben zavartalanul gondolkodni. A gondolkodás fontos tevékenység, hatékonyan merengeni csak csendben lehet és érdemes.

A megelégedettség, az elmúltakon való emlékezés, ami kitölti az órákat, napokat. Ennél többre ki vagyik?

Putnok, 2008-03-18.

Egerszegi Sándor

A meglátások, észrevételek papírravetésének egy szép példája a következő novella:

Girbe-görbe fácska históriája

Szűk völgy közepe táján egy tölcsereszerű mélyedésben található a környék legszebb tavacska. Nem tó, mert ahhoz nagyobbak kellene lennie. Nem kell nagyot kiáltani, hogy a túlsó partján hallani lehessen, sőt suttogóra kell inkább fogni a szót, ha nem akarjuk, hogy a tavacska partján guggoló horgászok valamelyike meghallja. Tavasztól őszig ugyanis meglehetősen látogatott hely, sőt némely vakmerő pecész még télen is hajkászolja a szerencsét. Télidőben csendes a környék. A szűk erdészeti szállítási útból országúttá előléptetett közlekedési lehetőség vezet át a völgyön, érintve a tó környékét. Gépkocsival megfordulni, a szembejövő elől kitérni lehetetlen. A hómarók sem munkálkodnak ilyenkor a völgyben, szörnyű állapotok uralkodnak. A völgy neve a mindennapi használatban: Szörnyű-völgy. Az elnevezéshez a valamikori színhagyomány útján elterjedt szörnyűségek, rablások, gyilkosságok adták az alapot.

A vízparton számtalan fafajta társaságában szerénykedik egy fejlődésében visszamaradt fácska. Minden oka megvan kerülni a feltűnést, hiszen nyomorék. A tövétől valamennyire, úgy fél méter magasságban szinte derékszögű görbület látható, melyet hol eltakar a víz, hol meg kilátszik, attól függően, miként emelkedik, vagy süllyed a víz szintje. Növésében visszamaradt, hiszen egykorú társai –

különösen a fenyő – csúcsával már a felhőket veri, a többi, a cser, a tölgy, a gyertyán akkora lombot eresztett, hogy csapatnyi ember meghúzódhat alatta húst keresve, vagy éppen az eső elől menekülve. Ő azonban csak emlékszik azokra az időkre, mikor még nagyra nőtt társaival együtt játszadózott. Annak az időnek már csak az emléke él. Nem fél semmitől, őt már nagyobb baj nem érheti, mint amilyen érte. A vihar nem rémiszti meg. A villám utójára csap bele, mikor minden tőle magasabb társa már szénné égve fekszik kiterülve.

A törzsébe nem vésnek szívet, galambokat, monogramot, örök szerelmet ígérve egymásnak. Így nem kell később elfordítani fejüket: én lettem volna, aki ezt ígérte?

A nyár, a kora ősz a legkegyetlenebb időszak. Amolyan műkedvelő turisták, gombázók özönlik el az erdő. A legtöbb megjegyzés, megalázás, gúnyolódás ekkor éri: nézd már ezt a szörnyűtöt! Minek élnek az ilyenek? Már rég ki kellett volna vágni, csak csúfítja a környezetet, arra sem érdemes, hogy tűzre rakjuk.

Volt olyan eset is, hogy a vehemens jövő-menő baltát emelt rá, s csak jobb érzésű társa révén menekült meg. A megmentője az emberi butasággal próbálta mentgetni a helyzetet. Ilyenkor mélyeséges elkeseredés vesz erőt rajta, utálja az életet, a tó vizére nyúló ágai megsordulnak, s a hulló könnyek a tó

Ezt a fácskát és a hozzá hasonlókat ajánlom azok oltalmába, akik felül tudnak emelkedni azon, hogy ők a természet legtökéletesebb teremtményei, s időnként le tudnak ereszkedni az egyszerűbb lények színvonalára is. (Van még ilyen ember.)

vízét szaporítják. A jövők-menők között vannak megértők is, akik szánakozó szavakkal illetik, sajnálkoznak szánalomra méltó állapotán. Erőt vesz felindultságán, s a csendes szemlélődésbe próbál menekülni. Nézi a vizet, hullámoktól mentes felszínén szánkázó vízi csirkéket, a horgászok tevékenységét, amint ólomsúllyal terhelt zsinórjukat – rajta egy-két horoggal – hatalmas lendülettel vetik a vízbe: minél messzebb, annál jobb téves elmélet alapján. Kár az a nagy lendület, mert bizony nem egyszer a szemközti fák lombkoronáján köt ki a horog. Figyeli az erdő zaját, az országút forgalmát, a kiránduló gyereksapat zsvivaját, s megnyugszik valamennyire. Arra a számtalan, másként viselkedő emberre gondol, akik szánják ugyan, de nem bántják, nem ócsárolják, nem gúnyolódnak vele: a favágók, az egyéb erdőjárók, környékbeli gombázók, gallyat gyűjtő ninstelenek. No, meg az állatok sem élnek vissza helyzetével. Ha éppen arra járnak, rőt szőrzetüket hozzádörzsölik, bizonyítván őt szeretetükről, együttérzésükről.

Boldogtalannak érzi-e magát valójában? Mi is a boldogság egy erdei fa számára? Vajon boldogok-e azok a fák, melyeket kivágnak, s feldolgozva szolgálják az embert: bútort, tetőgerenda, hegedű vagy éppen valamilyen játék formájában? Ez az úgynevezett boldogság, a kiteljesedés, a mindenek-

nek való megfelelés? Inkább a csendes vegetálás, a megszűnés, a nem ártottam, nem használtam senkinek posványos álláspont? Egy fa számára mi jelenti, mi jelentheti a teljes életet, a betöltött hivatást? Értéktelenség tekinthető-e az élet, mely nem tudott rendeltetésszerűen eltelni, s azt követően kimúlni? Ha az egyén sem éltében, sem holtában nem pompázott, nem villogott, az nem élet? Élni csak fényben lehet? Az értékes, a marandó? Ha ilyen fát, fácskát látunk, mehetünk-e el mellette, mintha vakok volnánk, érzéketlenek a megpróbáltatások sűrűjében is egyéniségüket, méltóságukat megőrző természetbeni társunk iránt? Van-e egy valamirevaló gondolatunk, melyet egy szemmel, megvalósuló pillantással adunk át a száználmas körülmények közt szenvedő, nekünk, az embertől eltérő, a természet, a világmindenség hozzánk hasonló értékkel bíró társunknak?

Meddig látjuk ismerősünket, s ha eltűnik, lesz-e valami hiányérzetünk? Keresünk-e, ha arra járunk? Örülünk-e létének, s ha már nincs a szokott helyen, elmerengünk-e elmúlásán? Keresünk-e egy új, hasonló sorsban élő, tengődő egyedet, hogy gondolatban gyámolíthassuk?

*„S tavaszodván, ha sóhajt a rét
Girbe-görbe fácska, vajon ott leszel-e még?”*

2004. április 25.

A nagy alapítványi és közhasznú közpénzlenyúlások idejét eljűnk, ezért szükségesnek látszik egy ma is időszerű gondolatot foglalkozni. Ez pedig a társadalmi és civil szerveződések működését – olykor létét is – meghatározó anyagi háttér.

A tagdíjak és támogatások mellett a pályázati úton elnyerhető pénzek képezik, pontosabban képeznek azt a biztos alapot, melyhez a tagság a saját erejét is hozzáátve megvalósíthatók lennének a tervezett programok. Az országos pályázatokkal azonban több gond is van. Nézzünk csak ezekből néhányat!

Pályázati úton csak programokra nyerhető el támogatás, működésre nem. Programot összeállítani azonban csak biztos alapokra lehet,

Pályázat vagy délibáb?

esetleges segítségre számítani döreség. A pályázatok kitöltése a legtöbb esetben elképesztően nagy adminisztratív munkával jár, mondhatnánk úgy is, hogy bürokratikus. A kiírók nem tartják be a határidőket még az elbírálásnál sem. A megnyert pályázatokról megérkezik az értesítés, de a pénz átutalása olyan bizonytalan, mint a kutya vacsorája. Aztán kevés a támogatás. Több nyertes pályázatnál csak a kért összeg töredéke érkezik meg. Sok a komolytalan kiírás. Valószínűleg ezek már „le vannak játszva”. A legújabb divat pedig az utófinanszírozás. A pályázónak be kell nyújtania a tervezett programot, ezt igazolnia kell, aztán türel-

mesen várni arra, hogy a megnyert pályázat hoz-e pénzt a konyhára. Végül ott van még a „lenyúlás”, a közpénzek elsikkasztása, ellopása. Szinte naponta találkozzunk olyan hírekkel, hogy felelős pozícióban levő emberek, akik a húsfaszék mellett tülekednek, bíróság elé kerülnek ilyen ügyek kapcsán.

Most hát akkor pályázatról beszélhetünk-e, civil szervezetek, egyesületek támogatásáról, vagy csak a délibáb kergetése minden igyekezet és próbálgatás? Pedig ezekre a szervezetekre szükség van. Egy település érdekében a kultúra, a város szépítése, az emberek összefogása rendkívül fontos feladat. Ehhez pedig pénz kell. A

tagság által összeadott összeg és az önkormányzati támogatás csupán arra elég, hogy működhessenek, programok szervezésére és lebonyolítására már kevés. A civil szervezetek által megvalósított sport- vagy kulturális rendezvények turisztikailag is vonzóbbá teszik a településeket, pezsgést hoznak a szürke hétköznapi unalmába, és elviselhetőbbé teszik a megsarcolt, kifosztott emberek életét. Ha lehullna a hályog az ország vezetőinek a szeméről, megláthatnák, hogy vidéken is élnek emberek, vannak nehéz helyzetben lévő önkormányzatok, szűkös körülmények között működő civil szervezetek, akiket segíteni illene, hogy ebben az elzsidadt gazdasági helyzetben talpon tudjanak maradni.

Darnyi Béla

ÓVODÁBÓL – ISKOLÁBA MENJEN? – MARADJON?

Óvoda–Nagycsoport–Iskola: egy szokásos életút a gyermek és a szülő életében. A szülők sokszor és joggal teszik fel a kérdést, mikor iskoláért a gyerek, mikor mehet iskolába, milyen feltételeknek kell megfelelnie a továbblépéshez?

A szülőket leginkább az a kérdés foglalkoztatja, mi a szerencsésebb, ha még egy óvodás év következik, vagy ha a gyereket beiratják az iskolába?

Bízunk a szakemberben!

Az óvónők általában jól ismerik a gyermekeket, lehet rájuk hallgatni. Tudják, hogy melyikük mennyire képes részt venni a közös feladatokban, mennyire tud koncentrálni, milyen könnyű lekötni a figyelmét. A viselkedésükből képesek következtetni arra, hogy tudnak majd helytállni az iskolában. A szülőnek persze ezzel nem kötelező egyetértenie, és akadhatnak vitás esetek is. Ilyenkor a területi nevelési tanácsadóhoz kell fordulni.

Ha a tanácsadó szakemberei úgy találják, hogy a gyerek nem iskoláért, érdemes megfogadni a szavukat, hiszen nem a rosszindulat vezérli őket.

Az iskoláértés olyan idegrendszeri érettségi állapotot jelent, amelyet nem lehet siettetni, gyorsítani vagy kieroszakolni. Olyan ez, mint a jámi tanulás – ha minden feltétel adott, akkor magától megy.

A szülők leggyakoribb tévedése, hogy azt gondolják, ezt az állapotot valamiféle gyakorlással hamarabb el lehet érni, ezért ezt sokan el is várják az óvodától.

Ha pedig gyerekük iskoláértelennek bizonyul, akkor ez azt az óvodát hibáztatják. Miért nem gyakorolták vele többet a számolást? Az olvasást? A padban ülést? Miért nem szoktatták rendre, figyelemre?

Az óvodának nem az a feladata, hogy „kis iskolásokat” képezzen. Komoly szakmai hiba lenne, ha a nagycsoport úgy próbál meg átmenetet képezni az óvoda és az iskola között, hogy a gyerekeknek rövid tanítási órákat tartanak.

Ezért nagyon fontos az iskoláértéségi vizsgálat, mert ha a gyerek, „éretlenül” kerül az iskolába, az olyan komoly kudarcot jelenthet

számára, amely teljesen elveheti a kedvét a tanulástól. Az „idő előtt” iskolába került gyerekekre a fáradékonyság jellemző fizikai és szellemi teljesítményük során, és figyelemhiány jellemzi őket. Súlyosabb esetekben magatartászavar tapasztalható.

Mikor tekinthetünk egy kisgyereket iskoláértettnak?

Mit mond a törvény?

A tankötelezettségről szóló jogszabály kimondja: „a gyermek tanköteleessé válik, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban abban a naptári évben, amelyben a hatodik, legkésőbb, amelyben a nyolcadik életévét betölti. A gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte, megkezdheti a tankötelezettség teljesítését abban a naptári évben, amelyben a hatodik életévét május 31. napjáig betölti.”

Nem a születésnap számít

Nem lehet csak az anyakönyvi kivonat alapján dönteni az iskolakezdés időpontjáról. Az iskoláértéséget biológiai és pszichológiai tényezők együttesen határozzák meg.

Szociális érettség

Nagyon fontos a gyermek szociális érettsége. Mennyire képes egy közösségbe beilleszkedni, a közösség szabályaihoz igazodni.

Akik nincsenek hozzászokva a közösséghez (mert pl. nem jártak óvodába vagy csak rendszertelenül), azoknak komoly nehézségeik támadhatnak.

A nehezen alkalmazkodó gyermekeknek mindig több problémájuk adódik az iskolában is függetlenül az észbeli képességüktől. A viselkedési, magatartási zavarok tönkreteszik az iskolai munkát.

A fogváltás korszakváltást is jelez

A hatodik-hetedik életévét már az ókorban is a gyermeki fejlődés fordulópontjaként tartották számon, ma is ez az iskolakezdés időpontja minden olyan társadalomban, ahol tankötelezettség létezik.

Mind a testi, mind a pszichés változások szembeötlőek ebben a

korban. A testarányok közelítenek a felnőttkorhoz, teherbíróbb, a betegségekkel szemben ellenállóbb lesz a szervezet, megnő a keringés és a tüdő kapacitása, a gyerek mozgása fejlődik, egyensúlyérzéke és koordinációja javul, a gyermek nyúlankább lesz. A kisgyermek testalkatát az iskolás testforma váltja fel. (Általában a legalább 110 cm testmagasság és a 18-20 kg testsúly elérését tekintik az iskoláértés feltételének.)

Az idegrendszer kiegyensúlyozottá válik, a gyermek uralkodni tud mozgásvágyán, egyre jobban szabályozza, koordinálja a mozgását.

A kéz is jelentős fejlődésen megy át, amely lehetővé teszi az írás elsajátítását. Gondolkodásmódja is egyre inkább elveszti gyermeki sajátosságait, csökken a fantázia szerepe, logikai szabályokat alkalmaznak.

A társas kapcsolatokban is változás következik be, a gyerek egyre inkább kitekint a családi környezetből, és mélyebb kapcsolatot teremthet egykorú társaival.

Az iskoláértés óvodás örömmel készül az iskolába, az iskolával kapcsolatos tárgyak, tevékenységek bizonyos mértékben, a játékaiban is megjelennek. A rábizott feladatokat nem hagyja félbe, és képes tartósan lekötni magát rajzolással, színezéssel.

Fontos az is, hogy fejlett beszédkészséggel rendelkezzen, helyes hangképzéssel és értelmesen tudja kifejezni gondolatait, élményeit.

Az iskoláértéségi vizsgálatokhoz mindezeket túl a megfelelő egészségi állapot, az ép érzékszervek vizsgálata is hozzátartozik.

Természetesen egy bizonyos tudásszint is szükséges – például, hogy a gyerek eligazodjon az egytől tízig terjedő számok között, jól használja a több-kevesebb, kisebb-nagyobb fogalmát. Fontos az is, hogy fejlett beszédkészséggel rendelkezzen, helyes hangképzéssel és értelmesen tudja kifejezni gondolatait, élményeit.

Egyébként a vizsgálatok azt mutatják, hogy a gyerekek értelmi fejlettségüket tekintve előbb válnak iskoláértetté, mint viselkedésükben. Pedig az utóbbi fontosabb.

Hiába értelmes a gyermek, vereseket mond, számol 20-ig, – ha nem tud megülni, – ha nem tud a feladatra koncentrálni, – ha állandóan közbeszól a tanító és társai szavába, ha a nem tetszését verekedéssel, durvasággal fejezi ki.

Röviden összefoglalva:

Az iskoláértés 10 legfontosabb jellemzője:

- *Figyelmét 10-15 percre képes lekötni egy tevékenység.*
- *Képes egytől tízig eligazodni a számok között.*
- *Fizikailag erős, teherbíró.*
- *Ismeri a térirányokat – lenn, fenn, jobbra, balra, elöl, hátul.*
- *Akar és tud kommunikálni a kortársaival, megtalálja a helyét a csoportban.*
- *Elfogadja és követi a szabályokat.*
- *Kitartó a feladatok elvégzésében.*
- *A ceruzát helyesen fogja, egyszerű ábrákat megrajzol.*
- *Rövidebb történetet, verset meg tud jegyezni.*
- *Hosszabb ideig is képes mozgás nélkül egy helyben ülni.*

Döntés

Ha az óvodapedagógus, esetleg a nevelési tanácsadó javaslatára április végén iskolába íratják gyermeküket, mi is a teendő?

Először is az óvoda tart egy szülői értekezletet, amelyen fontos információkat hallanak a beiskolázásról.

Meg kell nézni, hogy melyik iskolába kell körzet szerint beírni a gyermeket. A körzetbeosztás megtalálható az óvodák és iskolák üvegajtáján, s az is hogy milyen dokumentumokat kell elvinni az iskolába a beiratkozás napján.

A kijelölt napokon meg kell jelenni a körzet szerinti iskolában az előírt dokumentumokkal, s a további részleteket pedig már megtudhatják az iskoláktól.

Azonban, hogy mit szükséges nyáron a szülőknél beszerezni, hogyan érdemes a gyermekkel foglalkozni a családban, mit érdemes az iskolakezdésig „gyakorolni”? – ezekre a kérdésekre, következő számunkban még visszatérünk.

Deczkiné Horváth Ilona

A Gömöri Hírmondó februári számában hírt adtunk A szomszéd kislány dülta fel a putnoki roma család lakását című írásban arról az országos médiában is megjelent esetről, melyben a www.boon.hu híret átvéve az szerepelt, hogy rasszista feliratokat írt egy roma kislány egy másik roma család házában a falra. Az eset napokig foglalkoztatta városunk közvéleményét. Mivel a nyomozás kezdeti szakaszában – minden tényt mellőzve – már olyan megnyilvánulások láttak napvilágot a sajtóban, melyek alkalmasak voltak Putnok Önkormányzata és az itt lakók rossz színben történő beállítására, az Ózdi Rendőrkapitányság sajtószóvivőjét, Molnár Tamás főhadnagyot kerestük meg kérdéseinkkel, hogy az esetről pontosan informálhassuk olvasóinkat.

– Hogy értesült a rendőrség az esetről?

– Az Ózdi Rendőrkapitányság ügyeletére telefonon keresztül érkezett állampolgári bejelentés alapján.

– Mit tapasztaltak a helyszíni szemle során?

– A bejelentést követően azonnal járőröket küldtünk a helyszínre, kiérkezésünkig, még a bejelentést

megelőzően a helyszín megváltoztatásra került, mivel azt a sértett részben helyreállította.

A bűncselekményt megelőzően a sértettek a házból távozva annak bejárati ajtaját nyitott állapotban hagyták, ahová a bejelentéskor még nem ismert elkövető bement, a konyhában lévő tűzhely hamuját a földön szétszórta, a konyhában lévő berendezéseket, használati tárgyakat felforgatta, és a konyha falára rúzzsal és szemfestékekkel etnikai töltésű, gyalázkodó feliratot festett.

– Ha megtudható... mi volt a nyomravezető?

– Az ügyben a bejelentést követően azonnali, részletes, alapos és széleskörű adatgyűjtés indult meg, melynek során eljutottunk egy, az elkövetés helyszínének szomszédságában lakó gyermekkorú lányhoz, aki az elkövetés napján kórházba került. Meghallgatása során a megfelelő meghallgatási taktikának köszönhetően a cselekmény elkövetését elismerte.

– Mennyire valós, hogy a helyszínen elfogyasztott gyógyszer hatása alatt dülta fel a lány a lakást és készítette a feliratokat? Alátámasztotta-e ezt orvosi vizsgálat?

Gyógyszer hatására valószínűsíthető-e egyáltalán, hogy ezt a cselekményt elkövette?

– Az ügyben végzett adatgyűjtés alapján beszerzett adatok szerint kijelenthető, hogy a cselekményt a gyermekkorú lány egy „Frontin” elnevezésű, nyugtató hatású gyógyszer által befolyásolt állapotban követte el. Az orvosi vizsgálat ezen ténnyel kapcsolatban beszerzett adatokat alátámasztotta. Az ügyben meghallgatott gyermekorvos által elmondottak alapján, aki hatóságunk kérésére szaktanácsadóként járt el, a fenti gyógyszer okozhatott olyan állapotot a gyermekkorú személynél, amely alatt nem volt ura cselekedeteinek.

– Van-e bármilyen bizonyíték arra vonatkozóan, hogy korábban bárki is fenyegette volna a sértett családot?

– Egyértelmű nem.

– A szabálysértési eljárásnak milyen következménye lehet jelen esetben?

– Az ügyben beszerzett adatok alapján magánlaksértés és rongálás szabálysértések elkövetése állapítható meg, mely szabálysértések elbírálásában a bíróság rendel-

kezik hatáskörrel és illetékességgel. Jelen ügy kapcsán tekintettel arra, hogy az elkövető a cselekmény elkövetésének idejében még nem töltötte be 14. életévét, tehát gyermekkorú, így vele szemben a vele hatályos jogi normák alapján büntethetőséget kizáró ok áll fenn.

– Mit feltételeznek, mi lehetett az oka, hogy rasszista feliratok jelentek meg a lakásban?

– A gyógyszer okozta állapot – hangzik a tömör válasz.

Szerkesztői megjegyzés: A rendőrségtől ettől konkrétabb információt sajnos nem sikerült beszerezni. Az eset kapcsán sajnálatosan megállapítható, hogy azt, amiből esetlegesen botrányt lehet kreálni, a média egyes képviselői szíves örömet zászaljukra tűzik. Mint jelen esetben látható, semmilyen rasszista indítatása az esetnek nem volt. A tény viszont az, hogy városunkat, ahol jelentős számban él roma kisebbség, akadtak olyanok, akik igyekeztek minden valóságtartalom nélkül megbélyegezni. Bocsánatkérés az elhamarkodott vádak miatt a mai napig nem történt.

Egerszegi Márta

„KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLTAT/UNK”

Ezt a címet viseli az a projekt, amelynek záróünnepségén a Saldos Emília Óvoda szinte valamennyi óvodapedagógusa részt vett 2008. február 20-án Miskolcon az ITC Székházban.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakmai, Szakszolgálati és Közművelődési Intézet e közel 80 millió forint értékű programjában a pedagógus-továbbképzésekben 78 közoktatási intézmény (óvoda, általános és középiskola) 432 pedagógusa vett részt. Tizenkét bázisintézmény – köztük óvodánk – vállalta, hogy hálózati pontként bekapcsolódik a kompetenciaalapú oktatás elterjesztésébe, és segíti a megye többi intézményének munkáját is. A projekt keretében mobil interaktív táblával, projektorral, lappal segítették a képzéseket és a bázisintézmények munkáját. A megyében az alábbi óvodák vállalták fel a bázis-

óvodai feladatokat, és ezzel együtt a hálózatépítő szerepet: Edelény, Sátoraljaújhely, Encs, Putnok. A projekt záróakordjaként valamennyi képzésben résztvevő intézménynek oktatási segédanyagokat, eszközöket juttatnak el a program fenntarthatóságának biztosítására.

A rendezvényen számos előadóval együtt Katona Sándorné óvodavezető bemutatta intézményünket, amelyet a következő időzettel kezdett:

„A kompetenciát úgy kell tekinteni, mint olyan általános képességet, amely a tudáson, a tapasztalaton, az értékeken és a diszpozíciókon alapszik, és amelyet egy adott személy tanulás során fejleszt ki magában.” (Coolahan)

A Katona Sándorné által elmondottakból a következő részleteket szeretném kiemelni.

„Az óvoda derűs légköre elősegíti a gyermekek szocializációját, érzelmi biztonságát, lehetőséget ad érdeklődésének, kíváncsiságának kielégítésére. Ez aztán a különböző tevékenységekben – mint a szabad játék, vers és mese hallgatása, az ének-zene, dalos játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, a mozgásos játékok, a külső környezet felfedezése folyamán – valósul meg.

Mindez nélkülözhetetlen alapja a kompetenciák fejlesztésének.

Intézményünk számára nagyon fontos, hogy szakmai tapasztalatainkat beépítsük az óvoda helyi pedagógiai programjába, és ezáltal tegyük színvonalasabbá, a gyerekek számára érdekesebbé, tartalmasabbá és a kor igényeihez igazodva körszerűbbé az óvodai nevelésünk, -oktatásunk tartalmát...

Településünkön, így óvodánkban is magas a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma. Jelentős a gyermekek közötti szocializációs különbség, de minden gyerek jó, esetleg kiemelkedő teljesítményt nyújt valamilyen területen. Még csak néhány hónapja dolgozunk e program szerint, de máris úgy érezzük, a kompetencia óvodai nevelés segíti az egyéni differenciálást, a környező világ tevékeny megismerését, komplexi-

(folytatás a 15. oldalon)

Több mint 100 általános iskola jelentkezett az M1 országos tévécsatorna új sportvetélkedőjére, ami stílszerűen a „Fel a cipővel!” elnevezést kapta. A válogatás után 42 intézmény kapott lehetőséget a játékokban való bemutatkozásra, közöttük a Serényi László Általános Iskola – elsősorban Tarr Istváné igazgatóhelyettes és Nagy Csaba testnevelő áldozatos szervezőmunkájának köszönhetően. 12 fős versenyzőteamet kellett kiállítani az iskolának, nyolc gyereket és négy szülőt.

A hetedik éve működő emelt szintű testnevelésképzésnek hála, volt kiből választania a szervezőgárdának, legalábbis ami a diákokat illeti, a sportos szülők megtalálása már keményebb diónak bizonyult, de végül erre is pont került.

Március elsején a 4. selejtezőkörben mutatkozhatott be a csapat a Dabasi Városi Sportsarnokban, de a prezentációt szorgos felkészülési időszak is megelőzte. Elindult a szurkolótábor megszervezése, fotók kerültek a műsor honlapjára, és persze az előzetesen megadott feladatok gyakorlása, melyek okoztak némi „fejtörést” a versenyzőknek.

Aztán elérkezett a nagy nap,

Országos vetélkedőn a Serényi

buszra való szurkoló kísérte el a válogatottat Dabasra, hogy aztán narancsba borulva – ez lett ugyanis a Serényisek színe – fennhangon biztassa a 12 kiválasztottat. Gyerekzsivajtól volt hangos a sportcsarnok, kamerák, rivaldafény, sztárvendégek, ahogy már az egy ilyen jellegű tévéműsorhoz dukál. Most beszéljünk kicsit a feladatokról is.

Hat fizikai és egy szellemi próba várt a versenyzőkre. A fél tucat sor- és váltóverseny feladatát igyekeztek a szervezők minél változatosabbá és kreatívabbá tenni, így speciális eszközök is szerepet kaptak a gyakorlatokban, mint a görkoresolya, gördeszka, gólyaláb, bicikli, sitalp vagy éppen az áruakódásra használt kiskocsi. A műsor egyik jellegzetessége, hogy egykori vagy aktív magyar olimpiikonok kapnak meghívást sztárvendégként a felvételre, akik

az elméleti kérdésekben és a versenyszámok indításánál segítettek Szántó Dávid műsorvezetőnek. A 4. körben Kökény Beatrix válogatott kézilabdázót üdvözölhették a jelenlévők, kinek jelzésére indult a pontvadászat 6 általános iskola versengésével.

Nagyszerűen produkált a putnoki alakulat, a 2. és 3. helyeken zárta sorra a próbákat, sőt az olimpiatörténeti kérdésekben legjobbnak bizonyult a csapat. Összességében a képzeletbeli dobogó második helyéről, azaz továbbjutó pozícióból várhatta a gárda az utolsó számot, a „spéci cipőt”. Mamusz, hótalp, békatalp, gumicsizma került a lábakra, ilyen lábbelikben kellett ugyanis az akadálypályát teljesíteniük. Sajnos kis bírói túlkapásnak köszönhetően indokolatlanul kapott büntetőköröket egyik versenyzőnk, ami végül a 3.

helyet eredményezte a válogatottnak. Mindössze 1 ponton múlt a továbbjutás, nem csoda, ha bánatkönnyek jelentek meg a versenyző és szurkoló gyerekek, de még szülők arcán is. Nem volt azonban veszve minden, a szabályrendszer alapján minden selejtezőkörből telefonos szavazás alapján a legtöbb voksot kapó iskola 3.-ként még továbbjuthatott. Újabb lázas szervezőmunka kezdődött hazatérve, 1 hét állt rendelkezésre a szavazásra való buzdításra. Március 8-án került bemutatásra az M1-en a szereplés, ezt követően 3 napig volt lehetőség a voksolásra. És lássunk csodát vagy inkább nagyszerű szervezőmunkát és összefogást, a putnokiak kapták a legtöbb szavazatot és bejutottak a középdöntőbe.

Folytatódik tehát a munka a csapatnál, aminek tagjai ezúton is szeretnék megköszönni mindazoknak, akik telefonjaik nyomógombjainak segítségével lehetővé tették nem csak a versenyzők, de a Serényi iskola számára is az újabb bizonyítási lehetőséget az ország nyilvánosságáig elvinni.

Szakonyi

Tanárverés... Egész iskolát rettegésben tartja egy diáklány... Megverték az iskolaigazgatót... címmel megjelent hírek jelentik a slágert a médiában. A pedagógus társadalom forrong, a hírekre figyelő közvélemény hitetlenkedve kérdezi, ez mind a magyar iskolákban történik? Miért engedheti ezt meg magának, miért fordulhat el, hogy tanárát bántalmazhatja, leköpheti, vagy más módon megálázhatja?

Ki-ki visszaemlékezik saját diákkorára, amikor még tekintélye volt a tudásnak, a tanárnak.

Hol romlott el a viszony 2008 számtalan magyar iskolájában a gyermekek és tanáraik között? Nem az én feladatom ezt megítélni. Típpjeim azért vannak. A társadalom alapját képező család igen ingoványos talajon áll. Bizonytalan-ná vált a megélhetés az alacsony bérek miatt, a munkanélküliség réme fenyegeti a szülőket, akik túl-hajszoltak, eluralkodott a durvaság, a családon belüli erőszak, nincs érzelmi biztonság, amit a válások magas száma is jelez.

Sok szülő számára a gyermek fi-

A tanárverés csak a jéghegy csúcsa

zikai ellátásában merül ki a gyermeknevelés, örül ha csemetéjét más gyerek társaságában látja, vagy a számítógép, netalán a televízió előtt, s ő teheti a dolgát. Ma már nincs, vagy csak kevés idő van beszélgetésre, élményt jelentő közös programokra, a pozitív társadalmi normák átadására, ha van a családban, mert van ahol nincs is, a rossz cselekedetek beláttatására, a tényleges nevelésre. A családi minta nevelő hatását nem pótolhatja sohasem az iskola, más a feladatok ugyanis a családnak, s más az iskolának.

A legtöbb szülő a mi történt az iskolában kérdésre megelégszik a futólag odavetett válasszal, hogy semmi. Lelkiismeretét megnyugtatója, hiszen ő kérdezte gyermekét. Mélyebben nem is kíván belebonnyolódni gyermeke iskolai életébe, csak akkor, ha úgy véli, hogy sérelem éri érdekeit. Akkor aztán jön, számonkér, jó esetben csak fenyeget.

Szembesülés azzal, hogy esetlegesen még sincs rendben a gyerek

körül valami, csak akkor történik amikor sor kerül az osztályfőnökkel a találkozásra, netalán az ifjúságvédelmi felelős jelentkezik, vagy esetleg előkerül az ellenőrző a beírt jegyekkel. A tanárok tapasztalata, hogy egyre kevesebb szülő látogat el a szülői értekezletekre, fogadóórákra, ami a nagyfokú érdektelenséget mutatja.

Kivételek természetesen vannak, hiszen a szülői közösség rendkívül sokszínű. Ma is találunk odafigyelő, a gyermekével szemben következetes, támogató szülőket, akik azt szeretnék, ha gyermekük felnőttként elégedett, boldog életet élhetne, s tudják, hogy az ehhez vezető út az iskolán keresztül vezet. Sajnos az ő számuk egyre csökken.

Mára az iskolák nagy többségében eljutottunk addig, hogy a tanulók zöme nem kellő felkészültséggel, hiányos felszereléssel érkezik az iskolába. Sokan közülük érdektelenek, hiszen nincs komoly elvárás az iskolai előmenetelükkel szemben. A tanár örülhet, ha az ilyen gyerek nem zavarja az órát.

Sajnos egyre többször érkeznek a panasza visszafelelő, engedetlen, több esetben a tanóra késve érkező, vagy azt elhagyó tanulóról.

Reflektorfénybe került a legutóbbi atrocitásokat követően az oktatás. Az országgyűlés oktatási bizottsága feladatul kaptak, hogy foglalkozzon az iskolákban eluralkodó erőszakkal, tekintsék át, hogy megfelelőek-e a jogszabályok, szükséges-e, s ha igen, akkor miként lehet javítani a diákok erkölcsi nevelésén.

Mindez szép, de csak akkor várható eredmény, ha a gyakorló pedagógusokat is meghallgatják, ha nem csak az íróasztal steril körülményei mellett próbálják a bajokat orvosolni. Meglátásom szerint addig, míg a családok helyzetén nem változtatnak, s a szülői hozzáállás nem módosul, amíg megfelelő jogi eszközök nem állnak rendelkezésre a renitens tanulók megfékezésére, addig vajmi kevés esély van a helyzet megváltoztatására.

Egerszegi Márta

Fokozott a tűzveszély a tavaszi időszakban!

A tavasz közeledtével a város határában hol itt, hol ott kigyóznak az ég felé a füstcsíkok, lángol fel a bozótos, az erdő, s halljuk a szirénázó tűzoltóautó hangját. Szent-Királyi László tűzoltó alezredestől az erdőtűzek gyakoriságáról, sajátosságairól érdeklőtünk.

Az erdők tűzveszélyessége nem egyforma. Az erdőtűzek jellege és nagysága nagymértékben függ a fajok arányától. Nagyobb veszélyben a fenyőerdők vannak, mert a fenyőfélék magas illóolaj- és gyantatartalmuk miatt igen könnyen meggyulladnak, gyorsan égnek és még gyorsabban terjesztik, viszik a tüzet. Rendkívül gyors égésüket elősegíti még az a körülmény is, hogy ez a fajta szárazabb termőhelyen él. Az erdőtűzek fenyő fiatalosokban szinte minden esetben avertúzzal kezdődnek. A száraz lehullott lomb fenyőtű, moha és a lehullott száraz ágak égésekor nemcsak megperzselik a csemétéket, hanem az esetek legnagyobb részében teljesen elpusztít-

ják. Eltérően a lombos fajok nedvtartalmától, a fenyőké nem párolog el, hanem a tűz hatására tágul, feszíti a kambrium és a kéreg szövetét. A kéreg sűrűn megrepedezik és az ezáltal létrejövő forró gyantafolyás erősen égést táplál, hőseget fokozó hatása előidézi a fa gyors elégését.

A lombos fákból álló erdőkben nagyobb hőseget bír el a kambrium és a kéregszövet. Előfordul a két-

fajta erdő keveredése is, természetes és telepített erdő.

Meg kell még említeni a csemétéket, melyek lehetnek telepített és természetes újulat. Ezekre jellemző, hogy részben vagy egészben betakarhatja az aljnövényzet, mely itt sűrűbb, mint a többi erdőterületen!

Tűzkeletkezési okok:

- villámcsapás
- eldobott égő dohánynemű

- el nem oltott tábortüzek
- felügyelet nélküli hagyott tarló, legelőtüzek, égetések
- szándékos tűzokozás.

Sajnos működési területünkön a felsorolt tűzkeletkezési okok közül a két utóbbi a legjellemzőbb. A kert- és erdő tulajdonosok vagyoniuk védelme érdekében legcélszerűbben úgy védekezhetnek, hogy a gazdátlan, elhanyagolt területek és a művelt, gondozott kertek között nem éghető sávokat alakítanak ki. A fokozott tűzveszély időszakában (tavaszi időszak) önként szervezett figyelő és jelző szolgálatot állítanak fel, melyek segítségével a keletkezett tüzekeket a leghamarabb jelezni tudják, valamint kellő körültekintéssel az elsődleges beavatkozást is megtehetik.

Az erdő- és mezőtűzek alakulása Putnokon:

2005. évben	20 eset
2006. évben	13 eset
2007. évben	12 eset
2008. március 18-ig	5 eset

Óvják meg környezetüket!

START KLUB KÁRTYA: UTAZÁS FÉLÁRON!

Megérkezett a Start Klub kártya, amely 50% kedvezményt nyújt a teljes árú belföldi jegyek árából. A kártya nemzetközi forgalomban a Rail Plus kedvezmény (25%) igénybevételére is jogosítja tulajdonosát.

A Start Klub kártya ára:

Fél évre: 26 éven aluliaknak 14.900 Ft, 26 éven felülieknek 19.900 Ft.

Egy évre: 26 éven aluliaknak 24.900 Ft, 26 éven felülieknek 34.900 Ft.

Az igénylőlapot letöltheti a honlapról.

Az online igénylő felület 2008. március 11-től lesz elérhető honlapunkon.

A Start Klub kártya részletes bemutatása

A MÁV-START Zrt. és a GYSEV Zrt. új, **START Klub** kártya megnevezésű megvásárolható **névre szóló, fényképes**, biztonsági elemekkel ellátott plasztik kártyát vezet be, mely az érvényességén belül **korlátlan számú 50%-os menetjegy** megvásárlására jogosítja a kártya tulajdonosát a MÁV-START Zrt. szolgáltatási területén és a GYSEV Zrt. magyarországi vonalhálózatán. A kedvezményes menetjegy a teljes árú menetjegyhez hasonló módon használható (például: érvénytartam, útmegszakítás). A kártya nemzetközi forgalomban a **Rail Plus kedvezmény (25%)** igénybevételére is jogosítja tulajdonosát.

A START KLUB KÁRTYA IGÉNYLÉSE

2008. március 3-tól bárki igényelhet **START Klub** kártyát bármely menetjegyirodában és a vasútállomási pénztárakban igénylőlap kitöltésével és igazolványkép átadásával. A kártya igényelhető a www.mav-start.hu honlapon kitölthető és kinyomtatható, vagy a pénztárakban található igénylőlap kitöltésével.

A hiánytalanul kitöltött, igazolványképpel ellátott igénylőlap a Start Klub kártya igénylés jelölésű pénztárakban személyesen adható le. A pénztáros ellenőrzi az igénylő személyazonosságát (26 éven aluliaknál a jogosultságot is). 26 éven aluliaknak szóló (START Klub –26) kártyát az igényelhet, aki az érvényesség első napján még nem töltötte be a 26. életévét.

Az igénylőlap leadásakor az igénylőnek ki kell fizetnie a kártya árát. A pénztáros a jegykiadó gépen kiadja a **Kártyabizonylatot**, amely a befizetés napjától 1 hónapig (amíg a valódi kártya elkészül) **belföldön 50% kedvezmény** igénybevételére jogosítja az igénylőt. (A Kártyabizonylattal a Rail Plus kedvezmény még nem vehető igénybe.) A Bizonylat elővételben nem adható ki, a START Klub kártya és a Kártyabizonylat érvényességének első napja a befizetés napja. Készpénzfizetési számla csak az igénylő nevére állítható ki!

EGÉSZSÉGÜNKÉRT

Retteggett vírus: a humán papillomavírus (HPV) és a méhnyakrák

HPV, humán papilloma vírus, méhnyakrák

A nők jó része szerencsére ma már rendszeresen jár nőgyógyászati szűrésre. Ám többen is szomorúan veszik kézhez a nyugtalanító leletet - P3-as vagy P4-es lett az eredmény. Ezzel elkezdődik mindenképp a kúp-, tablettá-, öblítő- és egyéb kúra, s szorongva várják a következő kontroll eredményét az érintettek. Van, akinél sajnos többszöri ellenőrzés után végül műtétre kerül a sor, mert félő, hogy később komolyabb baj lehet belőle.

Napjainkban egyre több rosszindulatú daganatról derül ki, hogy kialakulásának hátterében valamilyen vírus áll. Elsősorban három vírus tehető ezért felelőssé: a hepatitis B-vírus májrákot, az Epstein-Barr-vírus orr-garat rákot, illetve nyirokcsővet eredetű rosszindulatú daganatokat, a humán papillomavírus, a HPV pedig bőrdaganatokat, de főleg méhnyakrákot és egyéb genitális rákot okozhat. Az említett vírusok DNS-ből épülnek fel, vagyis ugyanabból az örökletes anyagból, amely a növényi, állati, emberi sejtek működését is szabályozza. Az utóbbi években kezdtek a szakemberek megérteni, hogy ezek a vírusok hogyan okozhatnak daganatot, és jöttek rá, milyen módon védekezhetünk ellenük.

A méhnyakrák fő kiváltója a HPV

A méhnyakrák világszerte a nőket fenyegető második leggyakoribb rosszindulatú daganat. A fejlett országokban 100 000 lakosra évente 10 új megbetegedés esik, a fejletlenebb országokban ez az arány ennek négyszerese. Magyarországon évente több mint 1000 (2001-ben 1219) új beteget fedeznek fel és kezelnek. Mivel hazánkban a nők közel 80%-a nem vesz részt méhnyakrákszűrésen, a megbetegedettek aránya ennél jóval magasabb lehet.

Jó tanácsok:

- Ha a rákkeltekzés szempontjából kis kockázatú vírusfertőzésről van szó, és nincs látható nyálkahártya-elváltozás, megelégedhetünk a rendszeres citológiai kontrollal.
- Ha a nőgyógyászati vizsgálat kó-

ros elváltozást derített fel, és különösen, ha a nagy kockázatú HPV 16-fertőzés is fennáll, de rosszindulatú daganat még nem alakult ki, a kóros területet egyszerű műtéttel (konizáció) el lehet távolítani. A műtét akkor is elvégezhető, ha már súlyosabb, rákot megelőző állapot áll fenn. Ez nem befolyásolja a későbbi fogamzóképeséget.

- Műtét után sokszor már nem lehet kimutatni HPV-fertőzést, azonban még visszamaradhatnak rejtett vírusok. Ezért, valamint az újrafertőzés veszélye miatt érdemes továbbra is rendszeres citológiai szűrővizsgálatot kérni!
- Jó tudni! Újabbán egy ígéretes HPV-ellenes gyógyszer klinikai bevezetésének előkészítése folyik, ami esetleg feleslegessé teszi ezt az egyszerű műtétet is, vagy segít a megelőzésben.

Mit lehet tenni, ha HPV-fertőzött?

Ha valaki nagy kockázatú humán papillomavirussal megfertőződött, az még nem jelenti törvényszerűen, hogy 100%-ig biztosan méhnyakrák fog kialakulni nála. Egyéb rizikótényezők is szükségesek lehetnek a méhnyakrák kialakulásához, például:

- ha valakinek egyéb, szexuális úton terjedő betegsége van (például klamidia, herpesz),
- a magasabb életkor,
- a dohányzás.

Fontos tudni!

Mit tehet a citológiai vizsgálat megbízhatóságának javítása érdekében?

- Ne a menstruáció idejére kerjén előjegyzést!
- Ne végezzen hüvelyöblítést a vizsgálat előtti 48 órában!
- Ne éljen házasságot a vizsgálat előtti 48 órában!
- Ne használjon tampont, fogamzásgátló habot, zselét, hüvelykrémet vagy más hüvelyi gyógyszert a vizsgálat előtti 48 órában!

A HPV-vel való megfertőződés esélyét növeli:

- a szexuális élet megkezdése 18 éves kor előtt
- a szexuális partnerek gyakori változtatása
- szexuális kapcsolat létesítése olyan férfakkal, akiknek több

szexuális partnerük volt/van, illetve akik korán kezdtek nemi életet

- szexuális kapcsolat létesítése olyan férfival, akinek szexuális partnere méhnyakrákos volt

Tünetmentes férfiak

Humán papillomavirussal a férfiak egy része is fertőzött, de esetükben ez általában nem okoz látható tüneteket, és nem alakít ki betegséget. Nagyon fontos tudni azonban, hogy a férfiak részéről fennáll a visszafertőzés veszélye, azaz egy vírushordozó férfi újra megfertőzheti a betegségéből kigyógyult partnerét!

Ha már baj van

Ha a méhnyakrák már kialakult, a méhet okvetlen el kell távolítani. A műtét típusa és a műtétet követő utókezelés módja a daganat korai vagy előrehaladott stádiumától függ. Az előrehaladott méhnyakrákok esetén leginkább sugár- vagy gyógyszeres kezelést alkalmaznak. Mindezekről bárki részletes felvilágosítást kaphat nőgyógyász vagy onkológus orvosától. A megelőzés a leghatékonyabb! A méhnyakrák kialakulásának kockázata nagymértékben csökkenthető gondos, a szervezetünkért felelős egészségmegőrző magatartással.

A szűrés szép eredményeket ért el, de még ennél is többre vagyunk képesek. A méhnyakrák optimális prevenció stratégijának része egy olyan védőoltás alkalmazása, amely megelőzi az onkogén HPV okozta első fertőződést, és amelyiket szűréssel kombinálva kell alkalmazni.

Mit kell tudni az oltóanyagról?

Az ember nem tudja „elkapni” valakitől a daganatos betegséget, de néhány rákkeltő vírus által okozott fertőzés összefüggésbe hozható bizonyos rákos betegségek kialakulásával. Mára lehetővé vált a speciálisan egy daganatfeleségtől – a méhnyakráktól – védő új oltóanyag alkalmazása. Az oltás úgy fejti ki hatását, hogy megakadályozza a humán papillomavírus (HPV) rákkeltő típusai által okozott, esetlegesen méhnyakrákot okozó fertőzés kialakulását.

A HPV elleni védőoltások a termé-

zetes immunitásunkat erősítik. Az oltóanyagok a HPV egyes fehérje-részeit tartalmazzák, nem az egész vírust.

A HPV 16 és HPV 18 elleni védőoltás új és hatékony módszer a méhnyakrák megelőzésére, illetve kockázatának csökkentésére. A serdülőkorú nők vakcinációja és a háromévente végzett méhnyakszűrés együttes alkalmazása révén a méhnyakrák incidenciája 94%-kal csökkenne összehasonlítva azzal, ha nem végzünk semmilyen beavatkozással.

A teljes oltási sor három adagból áll a HPV elleni védőoltásoknál, az első és a harmadik adag között fél évnek kell eltelnie. (Az oltás három adagja megközelítőleg 90 ezer forintba kerül, támogatással nem rendelkezik.) A védőoltások receptkötelesek, a háziorvos, a házi gyermekorvos és a nőgyógyász is beadhatja annak, aki kéri.

Kinek javasolt a vakcina?

Célszerű oltani a szexuális életet még nem élő serdülőket éppúgy, mint az aktív szexuális életet élő, természetes fertőzésen már (akár) átesett nőket is. Az októberben Magyarországon is megjelent méhnyakrák elleni védőoltást 10 - 55 éves korú nőkn is vizsgálták. A védőoltás az eddigi vizsgálatok szerint megvédi a nőket a leggyakoribb rákkeltő HPV-típusok általi fertőzéstől. A védőoltás, amely a HPV 16-os és 18-as onkogén törzsek ellen véd, világszerte a méhnyakrákok több, mint 70%-át megelőzi, és közel 100%-os védelmet biztosít az ezen kórokozókval összefüggésbe hozható méhnyakrendellenességek ellen, a további kockázat pedig a rendszeres szűréssel csökkenthető. A védőoltás minden nőnek ajánlott korosztálytól és HPV státuszától függetlenül, az egyetlen kitétel a negatív citológiai (méhnyakszűrési) lelet, mely egy éven belül bármikor lehetett. Az oltás után a rendszeres szűrést ugyanúgy folytatni kell. A szűrés és a védőoltás együttes alkalmazásával védekezhetünk leghatékonyabban a méhnyakrák ellen.

Felhasznált irodalom:

Hámori Éva, Gasparics Roland dr. Balaiicza Erika cikkek

Placsó Klára

„KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLTAT/UNK”

(folytatás a 11. oldalról)

tása pedig lehetővé teszi a különböző képességek egyidejű fejlesztését. A szülőkkel megismertetjük a kompetencia-programot, kihangsúlyozva a benne fellelhető innovatív elemek fejlesztő hatását a gyermekeikre nézve...

Köszönetet mondunk a Pedagógiai Intézet és a miskolci Nyitnikék Óvoda dolgozóinak, valamint Tóth Anna projektvezetőnek, akik segítettek elindulni azon az úton, amely reményeink szerint hatékonyan és sokoldalúan fejleszti majd az óvodás korosztály képességeit. Reméljük, ez a tudás ala-

pozza meg az egész életen át tartó tanulást, és ez teszi képessé az egyéni életcéljai megvalósítására, a változó körülményekhez való alkalmazkodásra.”

2008. szeptember 1-jétől minden intézmény feladata a kompetencia alapú óvodai nevelés felvállalása, amelyben intézményünk szakmai segítséget nyújt a kistérség óvodáinak. 2008. március 19. terveink szerint szakmai nap, melynek keretében 15 óvoda részvételével kerül sor az „Együttműködési megállapodás”, szerződés megkötésére.

F. Judit

Tavaszcserés a szobanövényeinknél

A szeszélyes időjárás ellenére is sok teendőnk van a szobanövényeink és kerti dísznövényeink között.

A sikeresen visszavágtott és átteleltetett muskátlinkat át kell ültetnünk, hiszen a talajt már kiélte, és ha azt akarjuk, hogy egész évben díszítsen, akkor sok tápanyagot kell adnunk növényeinknek. Erre legalkalmasabb a boltokban vásárolható speciális földkeverék. Kitevünk még nem szabad, esetleg ideiglenesen 12-15 °C fölé, mert így jobban érvényesül a fény hatása. Szaporíthatjuk is 2 „íz” (csomó) levágásával a hajtásvegeket. Ezeket perlitbe vagy homokba helyezve pár hét alatt meggyökeresíthetjük, és még ebben az évben szép balkonnövényeket nyerhetünk.

Szobanövényeinket is elő kell készíteni a nyári időszakra, átültetéssel, szaporítással. Az átültetésnél 1-2 cm-rel nagyobb cserépet használjunk. A növényt ujjunk közé fogva fejfel lefelé kiütjük a cserépből. A gyökérszót megmozdítjuk villával, a kiálló gyökereket levágjuk, majd ugyanolyan mélységben visszaültetjük a nagyobb cserépbe. Természetesen itt is a növények igényeinek megfelelő talajkeveréket használunk.

Ezzel egyidőben a szaporítást is elvégezhetjük.

– Sarjadzó növényeknél pl. Sansavera „Anyósnyelv” egyszerűen tövénél fogva kettészakítjuk, hogy mindkét részen maradjon gyökér, és így ültetjük két cserépbe.

– Kúszó szobanövényeinknél, pl. Pletyka – ez nem az Anyósnyelv rokona – egyszerűen hajtásdugványt készítünk a muskátlinkal említett módon. Ezeket gyökeresedés után kell cserepezni.

– A felkopaszodott fás szárú növények esetében, pl. Ficus, Dracena – Sárkányfa stb. légbajtást készíthetünk, így alacsonyabb lesz, és a fejrész is önálló növény marad. A leválasztás helyén – a kívánt magasságban – sebet ejtünk, majd a seb alatt szorosán rákötünk a növényre egy fóliazacskót, amit a boltokban kapható tőzeggel jól megtömünk. A tőzeg beöntözése után a zacskót összekötjük. Mikor átszotta a gyökérszót leválasztjuk és a fólia eltávolítása után elültetjük az új növényt. A cserépben maradt rész, még ha nincs rajta levél, heteken belül kihajt, és így alacsonyabb, díszesebb növényt kapunk.

KÉK HÍREK

Tájékoztató a Putnoki Rendőrőrs működési területén 2008. február hónapban elkövetett bűncselekményekről

Személyi szabadság megsértése büntett elkövetése miatt indult eljárás egy putnoki lakos ellen, aki 2008. február 20-án a délutáni órákban megjelent egy putnoki háznál, ahol a lakás bejárati ajtaját a sértettek rázárta, és őket a lakásból nem engedte ki.

Betöréses lopás büntett kísérletének elkövetése miatt indult eljárás négy putnoki lakossal szemben, akiket 2008. február 24-én a késő esti órákban a rendőrgárda tetten ért, amint Putnok egyik üzletébe be akartak törni.

Betöréses lopás miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen, aki 2008. február 4-én a délutáni órákban egy putnoki házba lakatlevágás módszerével behatolt, ahonnan műszaki cikket tulajdonított el 8.000 Ft értékben.

Szintén 2008. február 4-én a kora esti órákban ismeretlen tettes egy putnoki lakás oldalfalánál lezáratlan állapotban hagyott 45.000 Ft értékű kerékpárt eltulajdonított.

Lopás büntett elkövetése miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen, aki 2008. február 17-re virradóra egy Putnok közterületén lezárt állapotban parkoló személygépkocsi ablakát betörte, és a gépkocsiból egy 30.000 Ft értékű motoros láncfűrész tulajdonított el.

2008. február 21-re virradóra ismeretlen tettes egy putnoki lakás udvarára kerítésbontás módszerével behatolt, ahonnan aknafedlapot tulajdonított el 16.000 Ft értékben.

Segítségnyújtás elmulasztása büntett gyanúja miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen, aki 2008. február 21-én a délutáni órákban a Putnok–Dubicsány közötti főútvonalon ismeretlen tehergépkocsival előzés közben nem tartott megfelelő oldaltávolságot az előtte közlekedő putnoki kerékpáros mellett elhaladáskor, mely következtében a járműszerelvény elhaladásakor keletkezett menetszél miatt a kerékpáros egyensúlyát veszítve lehajtott az útpadkára, majd az árokba borult. Az ismeretlen tehergépkocsi vezetője a helyszínről megállás és segítségnyújtás nélkül távozott. A kerékpáros a baleset következtében 8 napon túl gyógyuló, súlyos sérülést szenvedett.

2008. február 22-re virradóra ismeretlen tettes kerítésbontás módszerével behatolt egy putnoki lakás udvarára, ahonnan egy fürdőkadát tulajdonított el 20.000 Ft értékben.

Eljárás indult betöréses lopás büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen, aki 2008. február 24-re virradóra tetőbontás módszerével behatolt egy putnoki borházba, ahonnan szeszessitalt, gázpalackot és használati tárgyakat tulajdonított el 100.000 Ft értékben.

Lopás elkövetése miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen, aki 2008. február 25-re virradóra a Putnok közterületén lévő egyik villamos szekrény ajtaját lefeszítette és eltulajdonította, a szekrény belső részét megrongálta. A lopással 12.000 Ft, a rongálással közel 200.000 Ft kárt okozott.

Rablás büntett elkövetése miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen, aki a Putnok közterületén gyalogosan közlekedő sértettet hátulról a nyakánál fogva a földre rántotta, válláról a hátizsákot lekapta, majd azzal elrohant.

Lopás vétség elkövetése miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen, aki 2008. február 4-én a bánrévei vasútállomás udvaráról 46.000 Ft értékű vasúti anyagot tulajdonított el.

Csoportosan elkövetett garázdaság miatt indult eljárás ismeretlen tettesek ellen, mert február 16-án a kora esti órákban a Királd belterületén gyalogosan közlekedő sértett mellett egy ismeretlen gépkocsi megállt, melyből négy ismeretlen férfi kiszállt és minden előzmény nélkül a sértettet bántalmazták, majd a helyszínről távoztak. A sértett a bántalmazás során 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett.

Eljárás indult betöréses lopás büntett miatt ismeretlen tettes ellen, aki 2008. február 20-ra virradóra egy serényfalvi lakásba behatolt, és onnan műszaki cikket tulajdonított el 70.000 Ft értékben.

Lopás vétség elkövetése miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen, aki 2008. február 20-án a délelőtti órákban Királd egyik közintézményéből az ott dolgozó irodájából eltulajdonította a sértett pénztárcáját 65.000 Ft készpénzzel.

Lopás elkövetése miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen, aki 2008. február 21-re virradóra egy bánrévei házból a sértett figyelmetlenségét kihasználva 80.000 Ft készpénzt és különböző használati tárgyakat tulajdonított el.

• Sport • Sport • Sport • Sport

Kevesebb pénzből gazdálkodhatnak

Február 4-én tartotta évi közgyűlését a PVSE tagsága. Az elnökségi tagok, edzők, játékosok, technikai dolgozók mellett megtisztelte jelenlétével a rendezvényt Tamás Barnabás polgármester és dr. Tanner János jegyző is. Az ülés első részében a szakosztályelnökök beszámolóit hangzottak el. Bánszky Miklós sikeresnek ítélte a 2007-es évet, a bajnokságban dobogón végzett a sakkcsapat, megnyerte a Gömöri Ligát, és a játékosok az egyéni versenyben is jól szerepeltek.

A team kapitánya beszélt az utánpótlás helyzetéről, a gyerekek remek diákolimpiai eredményeiről, a sakkedzések látogatottságáról.

Székrenyesi Szabolcs is hasonlóan jónak értékelte a labdarúgó-szakosztály tavalyi „produkciónak”. Utánpótlás szinten nivós nevelőmunka folyik, ezt bizonyítják az U-11-es és U-13-as gárdák kimagasló eredményei. Nagyszerűen szerepelt a felnőtt csapat az elmúlt bajnoki szezonban, hajsza hóján úszott el az aranyérem, emellett soha nem látott menetelést mutatott Koszta Péter legénysége a Magyar Kupa sorozatában is. A tagság egyhangúlag elfogad-

ta a szakosztályelnökök beszámolóit, majd **Tamás Barnabás** emelkedett szólásra. A város első embere megköszönte a szakosztályokban dolgozók 2007. évi munkáját. Hozzászólásában kiemelte, hogy a putnoki képviselők többsége az ellenzékiek kivételével fontosnak tartja

a városi sportélet szinten tartását és fejlesztését. Sajnálatait fejezte ki, hogy kormányzatról sok más mellett a sport sem kapja meg kellő támogatottságát, ráadásul szponzorok bevonása nélkül az önkormányzatra nehéz feladatot ró az egyesület finanszírozása.

Czeglédi Sándor elnök az egyesület 2008.

évi költségvetéséről nyújtott a jelenlévőknek tájékoztatást. A tárgyévi támogatás 17 millió Ft lesz a labdarúgó-szakosztály számára, míg a sakkosok 400 ezer Ft körüli összegből gazdálkodhatnak idén.

A napirendi pontok között szerepelt az egyesület vezetőségének és számvizsgáló bizottságának tisztújítása is. Ebben a tagság döntése alapján lényeges változás nem történt. A jelenlévők döntöttek arról is, hogy keressék a lehetőséget az egyesület szakosztályainak bővítésére, mivel a kerékpárosok és a dartsosok már korábban jelezték csatlakozási szándékukat. A közeljövő tervei között szerepel egy együttműködési megállapodás megkötése a Gömör SE vezetésével is.

Összegezve kevesebb pénz jut idén a sportnak, ami magától értetődően megszorító intézkedéseket igényel az egyesület működését illetően, de a tervek, a bővítési, együttműködési igény jelzi, hogy a sportegyesület létezni kíván és akar, és ehhez a városvezetés lehetőségeihez képest partneri jobbot nyújt 2008-ban is.

Szakonyi

Nehéz év előtt a labdarúgók

A negyedik helyen zárta a Labdarúgó NB III. Mátra csoport 2007-2008-as bajnokságának őszi szezonját felnőtt labdarúgó csapatunk. Az utóbbi években már megszokhattuk, hogy remek eredményekkel zár a pontvadászatok végén a gárda, ráadásul nagyszerűen produkált az alakulat a Magyar Kupa versenysorozatában is. A fent említett helyezéssel maximálisan elégedett lenne a szakvezetés a tavaszi szezon végén is, többek között ez is kiderült a Czeglédi Sándorral folytatott beszélgetésből.

– Sajnos a sportegyesület működtetése az önkormányzat számára nem kötelező feladat – mondja az elnök – így természetes, hogy a városvezetés számára jóval kiemeltebb feladat pl. intézményeink támogatása. Ennek ellenére a képviselők többsége fontosnak tartja a putnoki sportélet szinten tartását, sportolási lehetőségek biztosítását, de szponzorok nélkül önerőből ez erőn felüli vállalkás, ezzel tisztában van az egyesület vezetése is. 17 millióból gazdálkodhatnak idén a szakosztályok, ez előrevetíti a takarékosági intézkedések szükségességét, de nem mondtunk le támogatók kereséséről sem.

– Van-e lényeges változás a keretben?

– Sándor Zsolt érkezett a csapathoz, őt a középpályán kívánjuk elsősorban foglalkoztatni, míg Barbarics Gábor távozott Putnokról. Úgy vélem, ez az alakulat képes arra, hogy a bajnokság végére az 1-8. helyezést valamelyikén végezzon. Ez egybeesik elvárásainkkal.

– Lehet-e már valamit tudni a takarékosági intézkedésekről?

– Ötletek vannak. Az egységesített belépődíj már az első hazai mérkőzésen bevezetésre került. A jövedelemmel rendelkező egyesületi tagoktól tagdíjat kívánunk szedni, ezt természetesen visszaforgatjuk a működtetésbe. Pályázati úton is megpróbálunk pénzforrásokhoz jutni, ez utánpótlás szinten a LUPI programon belül első lépésben már realizálódott. Térségünkben tőkeerős szponzorok bevonása szinte lehetetlen feladat, sajnos a vállalkozók állami szintről egyáltalán nincsenek „ösztönözve” arra, hogy a sportot támogathassák. Természetesen erről sem mondtunk le és minden erőnkkel azon leszünk, hogy a PVSE működni tudjon 2008-ban is.

Szakonyi

Maupassant világa

A Francia–Magyar Baráti Kör szervezésében az irodalom területére kalauzolták az érdeklődőket február 28-án este a Holló László Galériában.

Bényei Adrienn, a Serényi Béla Gimnázium tanára, a baráti kör tagja tartott előadást Guy de Maupassant francia író munkásságáról. A választás nem véletlenül esett a XIX. század e meghatározó személyiségére. Az író ugyanis szorosan kötődött Normandiához, hiszen itt született, itt nőtt fel az óceán partján. Novelláinak és regényeinek színhelyei, szereplői ehhez a vidékhez köthetők. Az előadás során megismerhették az író munkásságán kívül a századforduló korát, életérzését, bepillanthattak más művészeti ágak képviselőinek munkáiba is. Egy filmrészlet vetítésével is igyekezett közelebb hozni az előadó a kort és Maupassant világát az érdeklődőkhöz.

